

ELS ROMANÇOS D'EN GUSTAU

Joan Rosquellas

REPARTIMENT

ADELA:	Filla dels comtes i molt enamorada
DIDA:	Dida de l'Adela i dona de confiança
COMTESSA:	Senyora de la casa, despistada i histriònica
BLANCA:	Baronessa somniadora
FLOR:	Baronessa coqueta amb ganes de festejar
GUSTAU:	Plebeu, trobador i enamorat
COMTE:	Noble, senyor i en el fons un tros de pa
ARNAT:	Amanerat, presumit i sense escrúpols
MARQUESA:	Altiga i vividora
CAPITÀ:	El més dolent de la història
ALARIC:	Criat del comte i pare d'en Gustau. Un valent
SOLDAT 1:	Bon home i ase dels cops
SOLDAT 2:	Fa la guàrdia
AL-MALIK:	Noble sarraí, amb accent valencià, que sense voler s'hi veu embolicat

Alguns d'aquests papers pot fer-los un mateix actor, per exemple Alaric, Soldat 2 i Al-Malik i sinó quants més sereu, més riureu.

Aquesta obra és propietat del seu actor. La Societat General d'Autors i Editors és l'encarregada del cobrament dels seus drets de representació.

PRIMER ACTE

Saló d'un vell castell. Parets de pedra tosca amb guardons, escuts d'armes i tapissos a les parets. Mobles massissos.
Som al segle XII.

Al lateral esquerra entrada en primer terme i quasi al final, i fent angle amb el forum, finestral gòtic amb columna central.

Al fòrum gran arcada que per la dreta, suposadament, donarà al pati d'armes. Al lateral dret una altra porta que dóna a d'altres dependències.

En obrir-se el teló, Adela sospira mirant pel finestral mentre olora una rosa que duu a les mans.

Tot seguit entra la seva dida.

DIDA: Altre cop tan melangiosa...
 altre cop flairant la flor...
 Ai, Adela, que tinc por
 que et passés alguna cosa.
 De sobte has perdut la gana,
 res t'alegra ni et fa riure...
 ja portem una setmana,
 i això, nena, no és viure.

ADELA: **(sospirant)**
 Ai, dida...
 No te n'adones que el pare
 en porta alguna de cap
 i per donar-me d'esposa
 al marquès ha convidat.

DIDA: Ja em pensava que era això...

ADELA: Però jo no ho vull així!

DIDA: Més, ton pare és el senyor
 i tu l'hauràs d'obeir.

ADELA: Ja ho sé això, sí... però...

DIDA: Però..?

ADELA: El marquès Arnat no és l'home
 que jo havia estat somniant.

DIDA: És ric i té moltes terres,
 un castell i un gran comtat...
 És de família francesa.

ADELA: Poc que això a mi m'interessa,
 és altiu i amanerat
 i és més lleig que un pecat!

DIDA: Malgrat que no és un Adonis
 i no és massa afavorit

potser més tard te n'adonis
que pot ser un molt bon marit.

ADELA: Tu estàs a favor del pare?

Quin disgust!

D'aquesta em moro!

A tothom li ve de gust

veure'm casada amb un lloro!

DIDA: Com pots dir-me, als meus nassos,

que no estic al teu costat!

Jo que t'he dut al meus braços...

Si he estat jo qui t'ha criat!

T'he canviat els bolquers,

i les dents, t'he vist canviar.

I quan t'has constipat

jo t'he donat el xarop!

T'he vist donar el primer pas

i t'he vist, fotre't de cap...

(Sort de la gorra de cop!)

Jo t'he vist fer-te una dona

i com ningú t'he estimat...

I dius que tant se me'n dóna

el marit que t'han triat...

doncs t'equivoques, bufona,

vull ta felicitat!

ADELA: **(Abraçant-la)**

Ja sé que m'estimes molt

i que en tu puc confiar...

però el meu pare em fa por...

i més por em fa que demà

al marquès doni paraula

de concedir-li ma mà!

COMTESSA: **(Entrant)**

Em crides filleta?

ADELA: **(Esverada)**

No pas!

DIDA: **(Tot fent una reverència)**

Senyora comtessa!

COMTESSA: He de parlar-te, Adela.

DIDA: Si em dispenseu...

COMTESSA: Si.

DIDA: **(Fent mutis)**

Adéu.

COMTESSA: (A l'Adela)

Vine.

ADELA: (Acostant-se)

Aquí?

COMTESSA: Seu.

ADELA: (Scient)

Digueu-me.

COMTESSA: (Despistada)

Eh?

ADELA: No em volíeu parlar?

COMTESSA: Sí...

però ara no sé de què...

se me n'ha anat el sant al cel.

ADELA: Deixem-ho doncs per demà

o deixem-ho per després.

COMTESSA: Això, després... Ai, sí...

després ve el marquès...

Oh! D'això hem de parlar!

ADELA: Ja m'ho he pensat!

COMTESSA: El marquès Arnat arribarà
al nostre castell aviat.

És un home de riquesa

i de gran cordialitat,

forma part de la noblesa

i el pare l'ha convidat...

perquè féu coneixement,

us tracteu i fem els tractes

per al proper casament.

ADELA: Jo amb ell?

COMTESSA: I ell amb tu!

Que per això ve al castell.

ADELA: Doncs, tururú!

COMTESSA: (A part)

El marquès no li fa el pes!

ADELA: (Suplicant)

Si no el conec, mare...

sí no sé com és!

COMTESSA: Jo no coneixia el pare

i no va importar-me gens.

ADELA: Tu ja estaves "granadeta"

i frisaves per casar...
a més, el pare era formós
i en veure'l t'enamorà.

COMTESSA: Però, tot això com ho saps?

ADELA: La dida m'ho va explicar.

COMTESSA: **(Somniadora)**

Sí... El comte era tan home
i sos atractius eren tants,
que era millor ser sa dona
que quedar per vestir sants.

ADELA: Més... no és pas aquest,
el cas del marquès.

COMTESSA: Ja t'hi acostumaràs,
pot ser que no de seguida
però si amb el pas dels anys.

ADELA: Jo desitjo una altra vida...

COMTESSA: No has de desitjar res més
que el què desitja ton pare!
Si el comte diu que el marquès
ningú no pot fer-hi res,
ningú pot plantar-li cara!

(Adela plora afligida)

No ploris filla, no ploris...
Pensa en la festa i el sarau...
amb les gales del casori,
els regals i el rebombori...
au, no ploris, au!

(Entren les baronesses Blanca i Flor)

BLANCA: Bon dia comtessa.

COMTESSA: Bon dia baronesses.

BLANCA: Per què plora ma cosina?

COMTESSA: Ta cosina no està fina...

I no es troba massa bé.

Mireu si la consoleu...

jo tinc molta feina a fer.

(Mutis)

FLOR: Adéu, tieta, adéu.

BLANCA: No ploris més estimada
i explica'ns la teva pena.

FLOR: Si ens ho expliques, tal vegada,
podràs tirar-t'ho a l'esquena.

ADELA: Us estic molt agraïda
puix que sé que m'estimeu
i us contaré, si escolteu
el que m'amarga la vida.

BLANCA: Oh, sí, sí, explica-ho...

FLOR: Sóc tota oïda!

(S'asseuen i escolten amb atenció)

ADELA: Tota ma vida
en aquest castell he estat...
i he estat feliç... i he viscut bé.
A poc a poc m'he anat fent gran,
fins ser una dona que el mes que bé
faré la festa de la posada de llarg...
Més... en arribar-me l'hora
que en un nuvi he de pensar
no trobava qui em fes peça
i em disposava a acceptar
el que mon pare tries.

BLANCA: Es normal.

FLOR: I què vols més?

(cantant)

ADELA: **Jo sabia que era norma
que es pactessin casaments
i per això hi era conforme
i esperava aquest moment.
Més un dia, trista sort,
abocada a la finestra
vaig sentir la veu més fresca
i que ara em causa la mort.**

BLANCA: Una veu?

FLOR: Quina veu?

ADELA: Espereu, espereu...
**Estava jo pentinant-me
tot recollint-me ma trena
quan sentint aquella veu
sentí un calfred a l'esquena.
Era dolça i melangiosa
la més tendra que he escoltat...
deia coses tan formoses
que em va fer boca-badà...
Vaig pensar... Com serà l'home**

**que posseeix aquest dolç cant?
I vaig córrer a la finestra
I el raspall, de les mans sens voler
Va rellicar...
La desgràcia va voler,
ja veieu que és mala sort,
que el raspall donés de ple
al cap del meu trobador.**

(parlant)

- BLANCA:** Si que n'és d'adversitat...
- FLOR:** Més després, què va passar?
- ADELA:** Que el cantant va dir un reneç
i a ma finestra mirà.
El meu rostre contemplà...
jo, el seu rostre vaig fitar
i va ser en aquest moment
que ens vàrem enamorar...
Tot va créixer en un instant,
al seu cor l'amor per mi,
al meu cor l'amor per ell
i al seu cap, oh! cruel destí,
un nyanyo prop del clatell.
- BLANCA:** Que romàntic...
Ma cosina enamorada
i enlluernada
pel càntic.
- ADELA:** Des del dia que el vaig veure
no he deixat de pensar en ell
i ell em canta al peu de l'heura
amb la seva veu de mel.
El meu cor per ell batega
i sé que m'estima també.
La dissort és que m'espera
ser l'esposa del marquès.
- BLANCA:** Doncs si que és contrarietat
trobar l'home que desitges
quan ja marit t'han triat.
- FLOR:** Si vols saber el que jo en penso
de l'assumpte del joglar,
és que et deixis estar d'orgues
i pensis que no té un ral.

En canvi el marquès té terres,
gran fortuna i amistats...
Si ja ha decidit ton pare
que del marquès tu seràs
oblidat d'una vegada
dels romanços del cantant.

ADELA: Ja veig que no em compreneu...
deixeu-me sola amb ma pena,
deixeu-me sola, marxeu.

BLANCA: **(agafant-li la mà)**
Jo si et comprenc, estimada
i em produeix molta enveja
perquè mai la meva reixa
cap home no l'ha rondada.

(sospira)

Adéu.

ADELA: Adéu.

(surten Blanca i Flor. Adela seu en un tamboret i a continuació entra, amb moltes precaucions, en Gustau)

GUSTAU: Adela, Adela estimada...

ADELA: **(sobtada)**

Gustau! Tu aquí?

GUSTAU: Sí!

(s'abracen)

ADELA: T'has begut l'enteniment?
Tot això és molt perillós...
si et trobessin sol amb mi,
mon pare que és inclement
trauria el Sant Cristu gros
i et fotria a la cangrí.

GUSTAU: No hi puc fer més, estimada
he de veure't i parlar-te
no em fa por si he de morir.
Vull saber d'una vegada,
i per això vull preguntar-te,
si és ben cert el que he sentit.

ADELA: Què ha sentit, el meu amor?

GUSTAU: Que el comte ha donat paraula
de concedir-li ta mà
a un marquès que aquesta tarda
al castell arribarà.

(Adela abaixa el cap amb tristor)

És cert Adela? Això és cert?
Diga'm que no... jo t'ho imploro...
diga'm que és befa i fal·làcia,
falsedat, bufa o insídia...
que d'aquesta feta em moro,
doncs per mi és una desgràcia
no esser de ta família

(cantant)

ADELA: **És cert, amor meu, és cert...
i comprenc el teu dolor...
però més greu és aquell paio,
que l'hauré d'aguantar jo.**

GUSTAU: No ho permetré! A fe de Déu!

ADELA: Res podem fer! Què no ho veus?

GUSTAU: **Tu a les mans d'aquell bandararra...
sols de pensar m'horroritzo,
ton pare i aquell xoriço
m'han aixafat la guitarra.**

ADELA: **Trist destí el del nostre amor,
que ha de néixer per dinyar-la
i tot per salvar l'honor
de qui ja ha donat paraula.**

GUSTAU: **Trista sort la de l'humil
que ha nascut a la pobresa
i no té cap més riquesa
que son aspecte gentil.**

ADE/GUST: **I ara al sentir l'escomesa
d'en Cupido i el seu dard,
mira que és casualitat
que sigui de qui no toca,
de qui m'hagi enamorat.
Nostre bressol ens separa
i és cosa que fa feredat
que no es casi la parella
més formosa del comtat.**

(parlant)

ADELA: Sento veus al pati d'armes..!

(mirant per l'arcada de la dreta)

Déu meu que ja són aquí!
Corre Gustau, que no et vegin

o et podrien detenir.

GUSTAU: Per salvar el teu honor
que ton pare ha compromès
salto per la finestra!
A mi no m'espanta res!

(s'aboca a la finestra i en veure l'alçada s'ho repensa)

Bé, no salto... però...
no volguessis malpensar...
aquestes calces son noves...
són les que duc per mudar
i potser que alguna branca
me les podria estripar.

(besant-li la mà)

Sigues forta, estimada
i no perdis l'esperança...
Adéu, amor meu... adéu!

**(surt corrent per on havia entrat, Adela és composta la figura i al moment entren el comte,
la comtessa, el marquès, la marquesa, el capità i la dida)**

COMTE: Heus ací, el marquès Arnat,
sa mare, gentil marquesa
i son valent capità

ADELA: **(fent una reverència)**

Senyora, senyors...

MARQUESA: **(agafant-li les mans a Adela)**

Oh! I que n'ets de bonica!
molt més del què em varen dir...

ADELA: **(abaixant els ulls)**

Oh! Marquesa...

COMTESSA: Au, Adela, somriu una mica
que vegin que ets molt feliç.

MARQUESA: De ben segur que és així...
ja sabem com són el joves.
Fixeu-vos en el meu fill,
que encara no ha obert la boca
i es delia per venir.

COMTE: Arribada l'hora és
de presentar la parella.
Veniu-me aquí, bon marquès...
vine'm aquí, filla meva.

(tots dos s'acosten)

Ara us deixarem a soles

perquè us aneu coneixent.

COMTESSA: Què dieu, comte? A soles!
Això fora indecent!
Que és quedi amb ells dos la dida
que és el que em sembla prudent.

COMTE: (apart a la comtessa)
No és passar-se de mida
tota aquesta precaució?
Aquest marquès sembla manso,
se'l veu molt innocentó.

MARQUESA: A mi em sembla bé, comtessa,
deixem-los sols als minyons.
Veni amb mi, capità.
Marxem amb aquests senyors.

CAPITÀ: El que vos vulgueu manar.

COMTE: Anem, doncs, i deixem-los festejar.
Mentrestant vull que disposin
les ballestes i els cavalls
per sortir a una gran cacera
per les terres del comtat.
Per aquí, senyores. Anem, capità!

(surten la marquesa, la comtessa, el comte i el capità. La dida s'asseu en un racó)

ARNAT: (que és altiu, amanerat i pronuncia les erres a la francesa)

Adela, estic encantat...

ADELA: (amb intenció)

Ja es veu...

ARNAT: No sóc home de paraules
ni dels que perden el cap,
no crec en somnis ni faules,
sóc pràctic i vaig al gra.
Ens convé aquest casament
per enfortir els llinatges...
si aleshores és prudent
jo diria... convenient.
Doncs, endavant les atxes!

ADELA: Ja veig que sou molt sincer

DIDA: (apart)

Més que sincer poca-solta...

ADELA: Digueu-me doncs què hem de fer
perquè per mi, el casament,
no té ni solta ni volta.

ARNAT: Confesso, la veritat
que sou bella i agraciada
però és més important encara
fer més gran aquest comtat.

ADELA: I no hi ha res que us deturi?
Sols penseu en el poder?

ARNAT: Hi ha quelcom més abellidor
que posseir moltes terres?

ADELA: Potser... l'amor...

ARNAT: L'amor es fon amb els anys.
En canvi la terra queda
i queda gravat en la pedra
i en els domassos brodat
la fama d'aquesta estirp
la glòria d'aquest Arnat.

DIDA: **(Apart)**
Aquesta declaració
m'ha deixat bocabadada...
aquest home és un pendó!

ADELA: No sé que dir-vos senyor,
no és la meva voluntat

(somicant)
és el que vol el meu pare.

ARNAT: No us afligiu feu-me cas
que avui és jorn d'alegria
Veieu... jo estic molt content.
No m'importa el casament
amb qui de mi se'n malfia

ADELA: Vós no sou jo!

ARNAT: I tant que no!

(cantant)
Jo sóc molt pràctic
i sóc escèptic
i un xic neuròtic
i molt poc ètic
i a molt bon preu
em guanyo un castell.
El no ser plàstic
no em té frenètic
doncs és elàstic
el meu estil,

el meu estil
que no té preu.
L'amor es fon amb els anys.
En canvi la terra queda
i queda gravat en la pedra
i en els domassos brodat
la fama d'aquesta estirp
la glòria d'aquest Arnat.
Jo sóc molt pràctic
i sóc escèptic
i un xic neuròtic
i molt poc ètic
i a molt bon preu
em guanyo un castell
i al meu estil i al meu estil,
que no té preu.

ADELA: Sou, sou... un monstre!

ARNAT: Ja us hi acostumareu.

(Adela s'abraça, plorant a la dida. Entra el capità)

(parlant)

CAPITÀ: Marquès...
tot és a punt per sortir.
Les ballestes ben tibades,
els esquivadors fornits,
i uns gossos formidables!
El comte vol que trieu
un bon cavall dels estables
si no voleu anar a peu.

ARNAT: Senyores, doncs, perdoneu...
ara m'estan esperant...

(apartant al capità i portant-lo a un costat de l'escenari)

et sembla a tu que són hores
d'anar a fer el brètol, caçant?

CAPITÀ: No són hores...no senyor!

ARNAT: Per Deu que estic mort de fam!
i en arribar jo esperava,
a més d'honors i abraçades
unes bones botifarres.

CAPITÀ: Pel què es veu, noble senyor,
no és pas or tot el que lluu...
perquè arribant de tant lluny

potser hauria estat millor
rebre'ns amb bones viandes
i no sortint de cacera
que ens farà venir més gana.
Potser ho han organitzat
perquè ens cuinaran la caça...

ARNAT: Si és així m'ha enganyat
el que em digué que a la casa
del comte, tot convidat,
ensems reverenciat
tenia plat a taula.
Au, marxem. Se'ns fa tard!

(surten)

ADELA: Ho veus ara, dida,
que mai el podré estimar...

DIDA: Sigues forta, filla meva.
T'has de saber resignar.

(Entra Alaric, un criat)

ALARIC: Senyores... Què puc passar?

DIDA: Endavant, Alaric. Què vols?

ALARIC: Perdoneu l'atreviment,
essent un criat tant sols,
de molestar-vos, senyores...
però ha arribat el moment,
tot i essent a contracor
de parlar-vos... i a soles..

ADELA: Parla Alaric, que t'escolto.

ALARIC: Sóc un pobre servidor
d'aquell castell estimat
que de sempre ha respectat
el desig del seu senyor.
Ara temo que el dolor
i la cruel iniquitat
embruti la dignitat,
enllardant el vostre honor.
Mon fill, un jove imprudent,
us festeja cada nit
de manera improcedent
Aquest és el meu neguit...
si s'assabenta la gent
mataran a l'atrevit!

DIDA: Què estàs dient? Insolent!
El teu fill i la comtessa?
Surt d'aquí, mala peça
o acabaràs rebent!

ALARIC: No vull ofendre ningú
però el que dic és veritat.
Tot això per mi és molt dur
i per això ho he confessat.

DIDA: A callar he dit, pendó!

ADELA: Un moment, Dida, un moment.
Aquest home té raó!

DIDA: Déu meu, Adela,
no ho negues?

ADELA: Ja no tinc valor per fer-ho.
Ni m'espanto ni m'esvero
i confesso el meu amor.

DIDA: Tu estimes un plebeu?

ADELA: Sí, dida. Amb tot el cor.

DIDA: Déu meu, Déu meu!

ALARIC: Veieu que l'assumpte és greu.
Per això volia parlar-vos
si és que ara ho permeteu

ADELA: Dieu.

ALARIC: Jo ja sóc un home vell
i no em queda molt per viure
però estava molt tranquil,
doncs servint en el castell
m'he sentit un home lliure
i he pogut pujar el meu fill.
La vellesa assegurada
i el minyó servint al noble.
Voleu més felicitat?
Ara el meu noi l'ha espifiada
i en comptes d'algú del poble
de vos està enamorat.

DIDA: Ja és barra!

ALARIC: (a l'Adela)
Per això us demano a vos
que acabeu aquest idil·li
doncs si es sabés el xivarri,
el comte, que és rigorós,

o ens enviava a l'exili
o ens lliurava a l'altre barri.

ADELA: **(molt trista)**

És impossible aquesta passió..?

DIDA: **(apart)**

Ai, quina pena que em fa la pobre...
perquè és normal que s'oposi el pare
però ja és gros que s'hi oposi el sogre.

ALARIC: Què em dieu, ma senyora?

ADELA: Què puc dir, pobre de mi..?

Puc lluitar contra el destí?

És el fat? És l'averany?

Qui em fa caure en el parany?

Si mon pare es n'assabenta,

a Gustau pot fer matar...

Si la que ho sap és ma mare

pot morir-se de l'esglai...

Si ma mare perd la vida

al darrera i va la dida...

Tu quedant-te sense fill

moriries de tristor...

I davant d'aquest horror

també em moriria jo...

Si no aturem la tragèdia...

es mor fins l'apuntador!

(cau gemegant a un tamboret)

DIDA: **(a Alaric)**

Ves te'n Alaric.

ALARIC: **(a la dida, molt humil i conciliador)**

No volia pas molestar...

Ja sabeu ma discreció

però he pensat que l'assumpte

era de força major.

Se'm trenca el cor veient la comtessa...

DIDA: Doncs imagina't com estic jo...

ALARIC: **(amb intenció)**

Vos? Esteu molt bé.

DIDA: Calla, calla afalagador

que ara no és el moment...

ALARIC: Teniu raó...

DIDA: El que has de fer és parlar amb Gustau

i fer-li veure que no està bé,
que no es comporti com un babau
i que no torni a venir al castell.

ALARIC: Que parli amb ell?
No he fet altra cosa d'ençà que ho sé...
i no em vol fer cas i no sé que fer...
Ja li he dit que és perillós
barrejar-se amb la noblesa
però no m'escolta, no,
no sap fer res més que l'ós
i és que senyora... és una peça!
Per les nits no dorm
pensant en sa "aimada"

DIDA: Mallorquina?

ALARIC: Vull dir amb la comtessa...

DIDA: Ah! Ja m'estranyava.

ALARIC: I la resta del dia se'l passa assajant
tonades d'amor per fer de "galant"
i la veritat... em té decebut
i el cap com un bombo de sentir el llaut!

DIDA: Ja n'hi ha prou!

(a l'Adela que fins ara estava absent a la conversa)

Au, nena no ploris més.
Vull que alegris el teu rostre.
Vés a rentar-te la cara
que si et veu trista ton pare
li pujarà al nas la mosca.

ADELA: Ja no m'importa res
estar lletja o estar bella,
si el mànec de la paella,
el té agafat el marquès.
En Gustau em té el cor pres
i vull ésser sa donzella,
veure al cel brillar una estrella
que no s'apagui mai més.
Per això sóc desgraciada,
per això l'ira em domina
veient-me tan mal casada.
I tot i sent tant fina
amb l'Arnat ser esposada
em posa pell de gallina.

(surt plorant)

- DIDA:** Valga'm Déu i quin trastorn,
en què pensa aquest jovent?
- ALARIC:** Pensa el que pensa la gent
d'ençà que el món és el món.
- DIDA:** Però cal tenir més seny!
- ALARIC:** Ja que no hi és la comtessa
i et puc parlar sense embuts,
deixa'm que et digui, mestressa,
el que penso tan bon punt.
Al jove li bull la sang
i no vol estar per orgues
s'enamora en un instant,
com en Gustau i l'Adela,
de la mateixa manera...
què potser no te'n recordes?
que tu et vas enamorar.
- DIDA:** Això ja és aigua passada.
- ALARIC:** Fa molts anys que va passar
però jo no l'he oblidada
aquella aigua tant melosa
que no em vas deixar tastar.
- DIDA:** Bé que vas trobar altra font.
- ALARIC:** I una santa! Que al cel sia,
que em va dar molts anys de joia.
Ara descansa per sempre
a la dreta del Senyor...
i he de dir-te amb confiança
que segur que ella descansa...
però que més descanso jo.
- DIDA:** No parlem d'aquestes coses...
amb els anys les he oblidat.
- ALARIC:** Jo també pensava això
més ara que ho hem parlat
penso que van ser formoses,
veritat?
- DIDA:** Alaric, no siguis pesat
i no em vulguis enredar
- ALARIC:** Què potser penses encara
que no tenim prou edat?
- DIDA:** Prou! Fes el favor de callar

Penses que jo, sent la dida
puc fer-li cas a un criat?

ALARIC: Era això! Ja m'ho temia

Qüestió de classes, veritat?

DIDA: Home, no et volia ofendre

ALARIC: Doncs aquest cop t'has passat!

(fa mutis molt ofès)

DIDA: Valga'm Déu, quin descarat.

Oh! ...i es conserva molt bé.

Tots aquests anys al castell

i no me'n havia adonat.

(transició)

Ai! Quines idees... i a la meva edat

ja és un cas de barra...

amb el que està passant l'Adela

i jo aquí, pelant la "pava".

**(per l'arcada del fons entren, molt alterades, Adela i les baronesses Blanca i Flor. Parlen
les tres a la vegada atropelladament)**

BLANCA: Ai! Ai! Ai!

ADELA: Dida! Dida!

FLOR: Quin esglai! Quin esglai!

DIDA: Silenci! Què és aquesta cridòria?

Així es comporten les dames

que volen passar a la història?

ADELA: **(molt alterada)**

Mon pare, dida, mon pare!

DIDA: El comte? Què li ha passat?

FLOR: El porten quatre soldats!

BLANCA: Ai! Ai! Pobre oncle!

DIDA: Com? Per què?

ADELA: No sabem ben bé que passa,
més pel que sembla ha sofert
un greu accident de caça.

DIDA: Ai, Déu meu! Quin desgavell

Avui res no va a l'hora!

Vosaltres baronesses

aviseu a la comtessa!

BLANCA: On déu estar la senyora?

DIDA: Era ensenyant el castell
a la mare del marquès.

FLOR: Deuen ser a la torre nova

Que és la que li agrada més.

(Blanca i Flor surten corrents per un lateral.

Al punt entra, molt ràpid, dos soldats)

SOLDAT: On és ma senyora, la comtessa?

DIDA: Ara l'han anat a cercar.

Però digueu-nos, de pressa

digueu-nos el què ha passat!

(tot això ho expliquen amb molt misteri i grans gesticulacions)

(cantant)

SOLDAT 1: Tot començant la cacera
cercant la bèstia ferotge,
en arribar al boscatge
sentirem entre el fullatge
brogit de passes de fera.
El comte descavalcà
amb la ballesta tensada
i amb una mirada atàvica,
i potser un xic estràbica,
cap al soroll s'apropà.

COR: Oh, si us plau. Oh, si us plau, aneu al gra!

SOLDAT 2: La resta dels caçadors
varen prendre posicions
no fos cas que el porc senglar,
que devia ser molt gros,
es decidís a atacar.
Era un moment delicat
i esperaven molt atents...
sols se sentia un soroll...
el feia el marquès Arnat
que li petaven les dents.

COR: Oh! Si us plau. Oh! Si us plau, aneu al gra!

SOLDAT De sobte i sense avisar
una sageta traïdora...
malèïda sia l'hora!
en el comte és va clavar.

COR: Ah!

(just per sentir les darreres paraules, entren pel lateral la comtessa, la marquesa i les dues baronesses. La comtessa correrà cap on són Adela, la dida i el soldat. Les altres tres restaran a un costat molt atentes)

(Parlant)

COMTESSA: (Molt afectada i melodramàtica, ja és veu convertida en una pobra vídua i es fa molta

pena a ella mateixa)

On és? On és mon marit?

Vull veure'l, ara mateix!

Per què me'l torneu ferit?

si jo l'he deixat tant fresc

ADELA: **(abraçant-la)**

Mamà!

COMTESSA: No ploris, filla, no és l'hora
mira a ta mare que digna.
Sóc vídua, però sóc senyora,
les penes porto per dintre
no pas de portes enfora.

DIDA: **(emocionada)**

Comtessa!

COMTESSA: **(al soldat)**

Torna al teu lloc de seguida
i digues que el vull amb mi
que si ell ha donat sa vida
sa esposa que no l'oblida
vol abraçar-lo... aquí.

SOLDAT: Faré portar al meu senyor!

(Surt decidit)

BLANCA: Quin coratge!

FLOR: Quin valor
davant de tanta tragèdia!

MARQUESA: **(Apart)**

Quines penques, diria jo!
Mireu que en fa de comèdia!

COMTESSA: El Senyor me'l va donar
i el Senyor me l'ha pres
també és una trista gràcia
en un moment com aquest.

ADELA: Valor, mamà!

COMTESSA: Sí, filla ,sí... valor i resignació
sort que tu tens al marquès...
ara que estic sola jo.
Per cert...

(a la Dida, en to natural i assenyalant-se la roba)

Vaig bé per a l'ocasió?

DIDA: Sí, ma senyora. Molt bé.

COMTESSA: El comte fou un gran home

com cap altre a tot l'Urgell.
Ell voldria veure'm forta...
He d'ésser digna d'ell!
Per això contenir-me intento,
com ell voldria que ho fes!
Va dir-m'ho tantes vegades...
em sembla que encara el sento:
"En arribar-me l'hora suprema
lluïtant per Déu o pel rei,
ningú sentirà ma queixa,
en silenci moriré."

(se sent la veu del comte que renega i es queixa amb grans crits)

COMTE: Ai! Ai! Ai! Ira de Déu!
Traïció! Traïció!!

(Meravellada)

COMTESSA: És cert... el sento!

(sorpresa general. Per l'arcada del fons entren:

Arnat, el capità i dos soldats que porten en braços al comte que duu una fletxa clavada al cul. El ferit va fent grans gesticulacions i no para de queixar-se).

COMTE: Porteu-me al traïdor!
Ai! Ai! Juro que el penjaré!

CAPITÀ: No passeu pena, senyor.
Jo mateix el trobaré!

(el capità surt corrents pel fons, mentre els dos soldats dipositen el comte de bocaterrosa damunt de la taula)

DIDA: **(a Blanca i a Flor)**

No us quedeu aquí badant!
Tu corre a buscar el metge!
I tu a la cuina, de pressa!
que portin aigua i compreses
per quan li treguin la fletxa.

(les baronesses surten corrents)

COMTESSA: **(Abraçant-lo com pot)**

Ets viu! Gràcies al cel!
Quin esglai m'has fet passar!

COMTE: **(Recobrant la dignitat)**

No ha estat res!
Ja em trobo bé...Ai!
sols ha estat un petit tràngol
no cal moure tant escàndol,
jo tinc molt dura la pell.

ADELA: Però, qui ha estat?

Qui us ha ferit?

COMTE: Un mal parit!

COMTESSA: **(a un dels soldats)**

I vosaltres no l'heu vist?

SOLDAT: No senyora... tot ha estat tant ràpid...

COMTESSA: I vós, marquès?

ARNAT: Jo tampoc. Jo no he vist res.

COMTE: Ai! Porteu-me a les meves dependències

on el metge em guarirà.

Davant de gent forastera

no és digne del nostre braç

duu una fletxa a la panera.

MARQUESA: No tingueu cura, senyor

que ja som com de família.

COMTESSA: No hi fa res!

(als soldats)

Porteu-lo al llit.

Que a cap dona li interessa

veure com una marquesa

li mira el cul al marit.

COMTE: Dueu-m'hi que ho mano jo!

I després marxeu de presa

i porteu-me al traïdor.

(Els soldats l'agafen en braços per endur-se'l. El comte és una barreja de dignitat i gemecs. En aquest moment entra el capità portant a Gustau a punta d'espasa, aquest fa cara d'espantat)

CAPITÀ: Heu-lo ací, senyor!

Ara el duia pres la guàrdia.

Aquest és el traïdor!

ADELA: **(Caient desmaiada en braços de la dida)**

Gustau, tu? Per què??

COMTE: Ira de Déu!!!

El mataré!!! Ai! El mataré!!!

(El comte intenta llençar-se al coll d'en Gustau, però el dolor no el deixa. La dida i la comtessa atenen a l'Adela. Des d'un costat, Arnat i sa mare s'ho miren tot arronsant el nas)

SEGON ACTE (QUADRE PRIMER)

Al mateix saló d'abans, el dia següent.

S'han disposat al fons de l'escenari tres butaques, la del mig més luxosa. Al lateral esquerra tres tamborets.

En aixecar-se el teló, Alaric, visiblement trist, acaba de disposar els mobles. Tot seguit entra la dida.

DIDA: Alaric. Què hi fas aquí?

ALARIC: Faig el que se m'ha manat,
ho deixo tot disposat
pel judici del meu fill.

(cau abatut a un tamboret)

DIDA: Fóra millor que marxassis...

ALARIC: Què puc fer? Pobre de mi!
si el meu fill està a la cel·la.
I jo que temia per ell
per l'assumpte de l'Adela...

DIDA: No et turmentis més...

ALARIC: Jo sé que ell és innocent.
Mai no ha fet mal a ningú
tot ha estat un accident.
D'això, n'estic ben segur!

DIDA: Bé, Alaric, tranquil·litzat!
I dóna gràcies al cel
que coent per la ferida
en un fort atac d'ira,
ahir, el comte, no el matés.

ALARIC: No sé pas el que és millor.
Que me'l matés el senyor
amb la seva noble espasa
o bé que a punta de dia,
per venjar la traïdoria,
me'l pengin de la torrassa.

DIDA: És que el que ha fet és de por!

ALARIC: És innocent,
si el coneixeré jo!

DIDA: Ton fill ha fet el que ha fet
i el comte decidirà,
i tant de bo si s'empassa
que ha estat un accident.
Car ha de quedar en secret
son amor per la comtessa
perquè si el comte ho sabés

diria que ha estat venjança
per entregar-la al marquès.

ALARIC: Com pots pensar això?

DIDA: No penso res de res, jo.

Altra cosa és el que dic.

No vull per res que l'Adela

és fiqui en un embolic.

Shh... silenci! Marxem!

**Pel lateral entren la marquesa, Arnat i el capità. Alaric i l'Ama saluden i fan mutis
discretament per l'altre lateral)**

(Cantant)

MARQUESA: **Quin avorriment!**

Vaja una manera de complimentar-nos.

Vols dir que aquesta gent

ens convé per emparentar-nos?

ARNAT: **Són terres força abundoses**

i ben nodrides de boscos

per no parlar d'altres coses

com per exemple els impostos.

MARQUESA: **(Parlant)** Pots comptar... quatre rals.

ARNAT: **(Parlant)** Ara potser si...

Però deixa-ho a les meves mans.

CAPITÀ: **(Cantant)**

Jo crec senyors que el millor

que té aquest petit comtat

és la seva situació,

és un lloc privilegiat.

ARNAT: Exacte!

MARQUESA: **No és massa a prop de les terres del moro?**

CAPITÀ: **No hi fa res, marquesa.**

El comte hi va fer un tracte

a l'any... no sé...ho ignoro...

CAPITÀ/ARNAT:

Un tracte de bona entesa.

Des d'aleshores ençà

van acabar-se les guerres

del sarraí amb el cristià.

MARQUESA: **Quin avorriment aquesta gent...**

CAPITÀ: **La situació, és el millor...**

ARNAT: **Podem cobrar els impostos...**

MARQUESA: **No ho veig gaire clar,**

No ho se fill meu...

CAPITÀ: Els estendards i els baluards...

ARNAT: Terres plenes de boscos...

Aviat serem molt rics...

TOTS: Són terres força abundoses

I ben nodrides de boscos,

Per no parlar d'altres coses,

Com per exemple els impostos.

(parlant)

ARNAT: A més a més et recordo

que per d'altres raons

amb el veí musulmà

tinc molt bones relacions.

(entren dos soldats que prenen posicions al costat de l'arcada. A continuació entra el comte, visiblement coix seguit per la comtessa i Adela. Les dones s'asseuen i el comte resta a peu dret davant de la butaca del centre)

COMTE: Bon dia marquesa. Bon dia senyors.

Espero que no us molesti

i no ho prengueu malament...

però vull enllestir aquest tràmit.

Serà tant sols un moment.

(la marquesa, Arnat i el capità fan una reverència)

Que portin al presoner!

(els dos soldats surten per l'arcada del fons)

ARNAT: Bon dia comte. Senyores!

CAPITÀ: Bon dia, senyor!

MARQUESA: Què tal us trobeu aquest matí?

COMTE: Millor... ja em trobo millor.

MARQUESA: Heu pogut dormir?

COMTE: **(Tocant-se la part afectada)**

Força bé... si...

COMTESSA: Ooh!... si no has aclucat l'ull...

COMTE: És clar! Dormint de bocaterrosa...

però, deixem-ho estar per0avui

i passem a un altra cosa.

Au! Que s'assegui tothom!

(s'asseuen tots menys el comte. Al moment els soldats porten a Gustau que va encadenat.

L'Adela no pot reprimir un crit en veure'l)

ADELA: Oh! Estimats!

COMTESSA: Adela, què tens?

ADELA: Res! Que m'he ennuegat!

CAPITÀ: (a l'Arnat)
Jo no entenc aquest judici...

COMTE: Dieu quelcom, capità?

CAPITÀ: Perdoneu la intromissió,
però li deia al marquès
que la traïció d'aquest pres
l'acabava ràpid jo.

COMTE: Voleu dir, tallant-li el coll?

MARQUES: O penjant-lo d'una corda
allà on el vegi tothom.

(Arnat i el capità riuen cruelment)

COMTESSA: (apart)
Vaja unes afeccions!

COMTE: Nosaltres no fem eixes coses...
si el motiu no és evident.
Veiem... comencem.

(intenta asseure's però el dolor el fa aixecar de cop)

(cantant)

És cosa greu la cacera
a les terres del comtat
i més greu és un atac
que t'arriba per darrera.
I més greu és un atac
Que t'arriba per darrere
Més, com podreu suposar,
no m'indigna aquest dolor,
el què em fa perdre el color
és que em prenguin per senglar.

GUSTAU: Us juro comte que jo
no he estat pas el traïdor.

ARNAT: Calli el pervers deslleial!

CAPITÀ: Calli perquè és un felló!

COR: El seu honor abatut
Li reclama cruel venjança.
I a més ja no té esperança
de jutjar-lo assegut

COMTE: Deixeu-me continuar
aquest judici a mi sol!
No cal que fem safareig
per rentar-me el meu l'honor.
És fàcil treure una taca

encara que sigui d'oli
més com esborrar l'afront?
que més que afront és oprobi
doncs aquest trist episodi
no em deix jeure a la butaca

COMTESSA: Reprimiu, comte, vostre odi!

ADELA: No jutgeu a la lleugera!

GUSTAU: El benefici del dubte!

TOTES: Feu-ho d'un altre manera!

COMTE: Conducta!!

El meu honor abatut
em demana cruel venjança
i a més no tinc esperança
de jutjar-te assegut.

I a més no tinc esperança
de jutjar-te assegut.

COR: El seu honor abatut.

li reclama cruel venjança
i a més ja no té esperança
de jutjar-lo assegut.

I a més ja no té esperança
de jutjar-lo assegut.

(parlant)

Que ningú no badi boca!
Aquesta no és la manera
ni la forma més planera
de jutjar en aquest tanoca.

GUSTAU: Permeteu-me que em defensi...

CAPITÀ: Calla, bergant insensat!

ADELA: Quin home! A vós què us ha fet?

CAPITÀ: A mi res! Al vostre pare un forat!

COMTE: Que tothom guardi silenci!
Veiem... aquest home el tinc vist...

COMTESSA: És clar. És diu Gustau
i és el fill d'Alaric.

COMTE: D'Alaric, nostre criat?

COMTESSA: Si.

COMTE: (a Gustau)

Com pot ser que m'hagis traït
essent ton pare tan honrat?

GUSTAU: Veureu comte...jo...

COMTE: Silenci!
Has comès un crim terrible
volent matar al teu senyor.
Jo que sóc noble de mena
puc ser un home molt terrible
si temo que a un servidor
no puc donar-li l'esquena.

GUSTAU: Però si jo no sé disparar una ballesta.

CAPITÀ: Ell és culpable, senyor!
S'ha delatat, aquest gandul!
Confessant que és tant maldestre
segur que apuntava al cor
i us ha travessat el cul.

COMTE: **(Molest)**
Bé, no cal pas donar detalls...
El van trobar molt a prop
de l'indret on tingué lloc
el fet... que ara estem jutjant.
Jo el crec culpable... per tant...

ADELA: Perdoneu-lo pare!

COMTE: No puc permetre que es digui
que perdono a qui m'ofèn
doncs intentar un "comtissidi"
és quelcom greu i dolent
i per tant cal que ho castigui
de manera contundent.
Ordeno i ordeno bé
que demà, de matinada
de la torre almenada
aquest home sia penjat.

ADELA: No, pare, no! Pietat!

COMTESSA: Home, Alfons. En fas un gra massa!

ARNAT: És una justa sentència!

MARQUESA: Enllestim aquest afer
que m'acaba la paciència.

ADELA: Un moment, pare!
deixa'm dir-te una cosa.

COMTE: Parla! T'escolto...

(El comte, distret, va per asseure's i el dolor el fa incorporar-se d'un bot)

Maleïda sia!

ADELA: Has jutjat a aquest home

com ha de fer-ho un senyor.
No t'has deixat dur per l'ira
i has deixat passar una estona
per prendre la decisió.

COMTE: Així crec que li pertoca
al meu noble llinatge.

ADELA: No creus que fóra indecent,
propí més bé d'un salvatge
condemnar a un innocent?

COMTE: Què estàs dient?

ADELA: Ningú l'ha vist desaparar
i al damunt no li han trobat
ni ballesta ni carcaix.
Què l'acusa? Solament
que hi era molt a prop
del lloc de...l'incident

COMTE: Un moment, un moment...

ADELA: Ell no ha confessat, tampoc.
Doncs per què aquesta pressa?

CAPITÀ: Tot l'acusa!

ADELA: Vós l'acuseu... més que ningú.
Per què? Tant us interessa?

CAPITÀ: Per res!

ADELA: Segur?

COMTESSA: Però nena... quin interès tens tu?

COMTE: Això dic jo!
No t'entristeix veure el teu pare
abatut per aquest dolor?

ADELA: Escolteu-me pare i mare...
no us voldria pas faltar
però dieu, d'una vegada,
quan temps fa que a aquesta casa
algun home heu fet penjar?

COMTESSA: Que jo recordi mai s'ha fet.

COMTE: No hi té res a veure...
era un altre temps.

(entre l'Alaric que es llença als peus del comte tot suplicant)

ALARIC: Senyor meu! Us demano pietat!

COMTE: Home Alaric, aixeca't...
que això tampoc és plan!

ALARIC: És mon fill a qui jutgeu...

COMTE: Ja ho sé, ja ho sé!
I ara posa't dempeus. Prest!
(el comte ajuda a incorporar-se a Alaric. A l'ajupir-se se'n ressent de la ferida)
Mare meva quin dolor!
mira que el lloc... és molest...

ALARIC: Senyor, jo us vull suplicar
que no mateu el meu fill
en atenció i com a premi
per tant anys que us he servit.
Jo us conec d'antic
i sé que teniu mal geni...

COMTE: Home Alaric...

ARNAT: **(apart a sa mare i al capità)**
Quina manca de classe,
Escoltar parlar a un criat...

MARQUESA: Tot plegat sembla una mofa...

CAPITÀ: Pel que sembla a aquesta casa
amb el senyor hi pot parlar
gent de la més baixa estofa.

ALARIC: **(molt dramàtic)**
Mateu-me a mi, us ho prego!
Però no mateu en Gustau!

GUSTAU: Prou, pare, calleu!
I sortiu d'aquí, si us plau...

ALARIC: **(a la comtessa)**
Senyora, a vós us imploro
atureu aquesta mort.
Mon fill és tot el que tinc...
(al comte)
Jo sé que esteu ressentit
i que a més del... darrera
vostre orgull està ferit.
Però...us curarà la ferida
si a ell li lleveu la vida?

COMTE: **(atabalat)**
Home...però...
El bon nom d'aquestes cases
com a comte he de cuidar
i no vull que els convidats
em considerin calçasses.

ADELA: Qui perdona no és calçasses

més aviat és magnànim.

ALARIC: Si no ha quedat demostrat
que ell ha estat el traïdor
no crec que estigui al vostre ànim
que quedés en llibertat
l'autèntic conspirador.

COMTE: Bé, bé... la manca de testimonis
em fa dubtar en aquest cas
però... per tots els dimonis...
no em voldria equivocar...
Doneu-me, encara que sigui,
una raó, solament,
que faci que jo em desdigui.
Més, us vull assabentar
que ha de ser molt contundent
perquè ja he dictat sentència
i he dit de fer-lo penjar
i no seria prudent,
fora més bé una imprudència,
no complir el que ja he manat.

COMTESSA: Doncs... que és molt bell!
Sempre fa quedar molt bé
un xicot maco al castell...

ARNAT: (apart)
És capaç de perdonar...

MARQUESA: Aquest home és un mesell...

ADELA: Escolteu, pare...
a vós us agrada el cant
molt més que cap altre cosa,
doncs jo us prometo que mai
heu sentit veu més melosa
que la que té en Gustau.

COMTE: Home! És cert això?

ALARIC: Us ho prometo, senyor!

COMTE: (a Gustau)
Així que tu cantes?

GUSTAU: És la meva dèria, comte.

COMTE: (apart)
Vejam si me'n puc sortir
quedant bé als ulls del marquès,
que una cosa és ser un botxí

i altre cosa és fer el pagès.

(molt posat i parlant per a tothom)

Si no ha quedat demostrat
que aquest home és el culpable
crec que és just i raonable
que no sigui ajusticiat.
Més com a comte i senyor,
al comtat jo faig justícia
tot complint amb el meu deure...
i potser he fet una pífia
perquè m'ha tocar el rebre.

COMTESSA: Molt be noi, m'has agradat!

ADELA: Endavant pare, ho féu molt bé!

ALARIC: Això és un home assenyat!

COMTE: **(fent callar a tothom amb les mans i amb cara de falsa modèstia... sentint-se molt magnànim)**

Per tant... no el puc fer matar...
però si el puc fer penjar!

ALARIC: Senyor!

ADELA: Pare!

COMTESSA: Però Alfons, com pot ser això?

COMTE: Un comte quan és com cal
té una paraula només
i seria un deshonor
que ma honra compromet
no portar-me com a tal.

COMTESSA: Com qui dius?

COMTE: Com a tal!

COMTESSA: Ai, ai... No el conec.
Ah! Ton cosí de Sant Pau d'Ordal?

COMTE: **(cremat)**

Com a tal no és pas ningú!

COMTESSA: Com que no? Si ha estat aquí.
Veritat, nena?

COMTE: Prou! Veiem si puc seguir!

GUSTAU: Sí. I perdoneu la interrupció,
però comprendreu que jo
tinc ganes de saber...

CAPITÀ: Silenci! Calli el presoner!

COMTE: Això, silenci... On érem?

COMTESSA: Amb allò del teu cosí...

COMTE: Ah, si... No! Ira de Déu!
(cremat del tot)
 És que vols fer-me enfollir?

ALARIC: **(a la comtessa)**
 Senyora, us demano que calleu
 que si se'ns enfada el comte
 em quedaré sense hereu...

COMTESSA: No... Si no s'enfada...
(al comte)
 Veritat amor meu?
(el comte està a punt de posar-se a plorar, però amb un esforç suprem, és refà)

COMTE: Bé... veiem... deia que...
 en virtut del meu honor
 ma paraula he de complir...
 Com podré fer-ho això
 us preguntareu? A que sí?
 He dit que el faré penjar
 i el penjo! Com hi ha Déu!

ADELA: Papà!

COMTE: Deixa'm continuar...
 Si dius que té bona veu,
 he pres una decisió
 que considero tan sàvia...
 que és digna de Salomó.
 El ficarem a una gàbia
 i el penjarem al castell
 per gaudir-nos de son cant.
 I de manera... elegant
 mato d'un tret dos pardals,
 doncs el perdono... i no obstant
 el penjo com deia abans.

COMTESSA: I ara, Alfons!
 Ho has fet molt bé!

COMTE: **(molt afalagat)**
 No és res, no és res...

ADELA: **(apart)**
 Pobre amor meu, desgraciat
 com un ocell engabiat...

ALARIC: Comte, per caritat
 no feu això amb en Gustau
 doncs és molta humiliació

tractar-lo com si fos au.

COMTE: No em treguis de polleguera
que sóc un home clement!
Però és que no hi ha manera?
Per què sou així la gent?
Li he perdonat la vida
i encara me'n fas retret
Creus que em queda altra sortida?
A plànyer-te no hi tens dret!
que pitjor és una ferida

(tocant-se el cul)

a un lloc tant poc discret.

CAPITÀ: **(a l'Arnat)**

Aquest castell necessita
un home dur al seu davant.
N'estic fart de la visita!

ARNAT: Tranquil, que tot arribarà.
Així que em casi amb sa filla,
en aquest comte bragasses,
se li ha acabat el manar.

COMTE: **(als soldats)**

Que no se'n parli més.
Que es faci ma voluntat.

GUSTAU: **(queixant-se)**

No! M'heu condemnat sense escoltar-me
i sé que no tinc defensa
però crido ma innocència!
No teniu dret a penjar-me!

CAPITÀ: Silenci!

COMTE: Prou! No he de dar explicacions!
Et penjo com un pardal
i cantaràs, quan t'ho mani,
per distreure al personal

(als soldats)

Acompliu ma voluntat
ans de què m'entri més ràbia...

(molt irat)

Prest! Feu el que us he manat
i aquí tots muts i a la gàbia!

TELO RAPID

SEGON ACTE (QUADRE SEGON)

El mateix saló amb els mobles disposats com al primer acte. Al primer terme del lateral esquerra una gàbia que idealment penjarà del sostre. Si per les característiques de l'escenari no fos possible penjar la gàbia, aquesta podria dur uns peus que l'aixequessin mig metre del nivell de terra. Sempre, però, una cadena farà l'efecte que penja dels telers. És negra nit.

Han passat uns quants dies des del judici. Dins la gàbia Gustau, molt melangiós, fa sonar, lacònicament, el seu llaüt. No hi ha ningú mes a l'escenari.

GUSTAU: (cantant)
Qui m'ho havia de dir?
que aquest fos el meu fi,
arraulit a una gàbia
com un trist colomí
Qui m'ho havia de dir?
Condemnat per algun crim
que no vaig cometre jo
doncs si sabés disparar
abans matava a l'Arnat
que feria al meu senyor.
Ai, la, la. Ai, lo, lo.

(llunyanes, se senten les campanes de l'abadia, que toquen, per si algú les compte, deu campanades. Gustau, després d'escoltar-ne tres o quatre, continua, ara parlant)

Les campanes de l'abadia...
l'única cosa que em recorda
el món exterior.
Ja no sé quants són els dies
ni sé quantes són les hores
que faig de moixó.
Ja és negra nit...
tots són al llit...
per fi descanso.
Mira que em canso!
de refilar.

Pel lateral dreta i amb moltes precaucions, entra Alaric, duu un tros de pa i una gerra amb aigua)

ALARIC: Fill meu! Com estàs?

GUSTAU: Ja ho veieu, pare...

ALARIC: (Passant-li el pa i la gerra)

Menja una mica i calmat la set
i no perdis l'esperança, encara...

GUSTAU: (Rebutja el pa però veu un glop d'aigua)

No tinc pas gana...
però l'aigua em va bé
de tant que canto,
el meu mal no espanto
però tinc la gola
com un desert...
Pare digueu-me, hi ha novetats?

ALARIC: Per què ho demanes?

GUSTAU: Fa una setmana que va arribar el marquès...

ALARIC: Si, una setmana que tu estàs pres...

GUSTAU: (molt afectat i amb un fil de veu)

S'ha fixat el dia del casori?

ALARIC: No. Jo no en sé res.

(alleujat)

GUSTAU: Jo penso el mateix...

ALARIC: Com pots saber-ho?

GUSTAU: Es força fàcil quan un pateix...

Quan veig l'Adela
que em mira trista
o abaixa la vista
mirant a terra,
a sa mirada
i duu clavada
la dolça espurna
de l'esperança.

ALARIC: Sí, fill, sí, tingues confiança
que tot anirà bé.

GUSTAU: Què més puc tenir?

Perquè no pot ser
que això acabi així!
I del marquès que en sabeu
què diu que fa?

ALARIC: Sempre passeja d'ací d'allà.
Alguna cosa no li fa el pes.
Sempre amb sa mare i el capità.
A ningú agrada cap de tots tres!

GUSTAU: Però...i el comte, què els deu trobar?

ALARIC: El nostre comte està enlluernat
i només pensa en són interès.

GUSTAU: Maleit siguis, marquès Arnat!

ALARIC: No cridis, fill. No hi guanyes res.
Ara me'n vaig que ve la guàrdia...
i estar aquí no m'és permès.

GUSTAU: Adéu, mon pare. Que dormiu bé.

Alaric marxa per on ha entrat. Al cap d'un moment entren dos soldats que fan la ronda.

Gustau és fa l'adormit. Els dos soldats s'aturen a l'altre costat de l'escenari).

SOLDAT: Dorm. M'havia semblat que cridava...

SOLDAT 2: Potser és que somniava...

SOLDAT: Fa pena, veritat?

SOLDAT 2: Si... més pel que sembla
ell s'ho ha buscat.

SOLDAT: No ho tinc tan clar...

(Els soldats continuen la seva ronda i fan mutis creuant l'escenari)

GUSTAU: Ha passat la ronda...

Ja resto tot sol
la pena més fonda
m'oprimeix el cor.
No triguís, Adela
vine a prop de mi,
no triguís, amada
que ja em fas patir...

(Pel fons entren, amb moltes precaucions, Adela i Blanca)

ADELA: Ja sóc aquí!

GUSTAU: Amor meu!

BLANCA: Si us plau, nena,
no t'entretenguis...

ADELA: No passis pena,
serà un moment.
Vigila la porta
que no vingui gent.

BLANCA: Ai mare de Déu...
i quin patiment!

(Blanca surt per la porta per la que havia entrat. L'Adela corre cap a la gàbia i li allarga la mà a Gustau, que aquest besa apassionadament).

GUSTAU: El meu cor a tu t'anhela...
sinó et veiés cada nit,
aquí dins, tan embotit,
ja seria mort Adela!

ADELA: Gustau... pobre Gustau,
se'm trenca el cor veient-te
engabiat com una au...

GUSTAU: Jo t'ho prego... Adela...
mira si trobes la clau
i em treus de la cel·la

ADELA: Si sabés on és...
jo la buscaria.
I si la trobés...
te la portaria,
car no puc sofrir
veure't engabiat...

GUSTAU: Déu meu... Adela.
Tantes nits he somniat
viure sota el teu sostre...
més no d'aquesta manera...

ADELA: Quan miro el teu bell rostre
no m'ho puc creure, Gustau
que per salvar l'amor nostre
al comte fessis un trauc...
D'acord que la situació
era força delicada
més no era cap solució
el deixar-me sense pare.

GUSTAU: Però jo què puc fer?
Si ni tu no em creus!
Com podria demostrar
que sóc innocent
de cap a peus..?

(molt melodramàtic)

Mira'm als ulls...
digues què hi veus.

ADELA: **(En un to molt natural)**

El de l'esquerra el tens irritat.

GUSTAU: És un mussol, no en facis cas!

(Altre cop molt teatral)

Vull dir que miris
al fons dels ulls,
veuràs un home
que es mor per tu
però sense esma
de matar algú.

ADELA: Et crec, Gustau, et crec!

GUSTAU: Ja era hora...

Quin pes m'he tret de sobre.
I ara diguem, vida meva,
com està això del marquès?

(cantant)

ADELA: **No me'n parli's d'aquest home
que em fa patir d'allò més...
ja no sé pas que inventar-me
per ajornar el casament.**

GUSTAU: **Quin mal tràngol et tortura
I jo aquí dins refilant,
sense poder, Adela meva,
sense poder-te ajudar.**

ADELA: **Amor meu, amor lleial,
potser ens podrem sortir,
avui he vist un senyal, i he sentit,
que potser seràs per mi.**

GUSTAU: **Si és que no puc evitar-ho
si és que no puc viure així
Tan de bo m'haguessin mort
ans de veure't consumir...**

ADELA: **No ho diguis això, ni ho pensis,
no hem de perdre l'esperança!
no ens han pas vençut encara.
Tot és millor que morir!**

ADE/GUST: **Amor meu, amor lleial,
potser ens en podrem sortir.
Avui he vist un senyal, i he sentit
que potser seràs per mi...
...que potser seràs per mi.**

(Des del seu amagatall, Blanca treu el cap)

(Parlant)

BLANCA: Adela! Cuita que és tard.

ADELA: Però Blanca, si acabem d'arribar.

GUSTAU: Fes-li cas a ta cosina
Que si la guàrdia ens sorprèn
estaràs més vigilada
i de nits ja no ens veurem.

ADELA: Tens raó...

(Adela i Gustau es besen i s'abracen com poden, Blanca s'ho mira molt emocionada)

BLANCA: **(apart)**

Que bonic... i força estrany

on s'ha vist que l'estimada
sigui ella qui festegi
la reixa de son amant.

(a l'Adela)

Au, Adela, afanyat!

ADELA:

Ja va, ja va...

Adéu, mon amor, sigues fort.

Pensem que tot canviarà

i confiem en la sort.

GUSTAU:

Bona nit i fins demà.

ADELA:

Bona nit, rei del meu cor.

(Gustau s'arronsa molt abatut dins la gàbia. Les dues dones van a sortir per on havien entrat, però s'aturen un moment i parlen a part).

BLANCA:

No pots continuar així...

a tu t'agafarà un mal,

de nits no dorms per Gustau

i això et farà emmalaltir.

ADELA:

Com vols que dormi, pensant

que l'home que estimo tant

s'està aquí penjant d'un fil.

(Surten. Al moment i per l'extrem oposat, entra l'Ama, que després de mirar l'estança buscant algú, es dirigeix ràpidament cap a Gustau).

DIDA:

Ha estat aquí, veritat?

GUSTAU:

(molt esverat, doncs no l'havia vist venir)

Quin esglai! Caram!

DIDA:

Contesta'm, pollós!

GUSTAU:

Un moment! Anem a pams!

(apart)

Quina nit m'estan donant!

Digueu-me, quan dormo jo?

si de dia sóc pardal

i de nits faig de mussol

(molt impacient)

DIDA:

No hem facis perdre la paciència...

contesta'm d'una vegada.

L'Adela, ha vingut a veure't?

(Gustau abaixa el cap)

Parla! No amaguis el cap sota l'ala!

GUSTAU:

(Molt dolgut)

Dona! Estant dins d'una gàbia

la frase és desafortunada...

DIDA: Perdó... no et volia pas ofendre,
però ara, contesta'm.

GUSTAU: Sí... no us ho puc negar...
sé que vós li voleu bé.
M'ha vingut a visitar,
com cada nit, fa un moment.

DIDA: M'ho imaginava...
Ai! Aquesta noia...
acabarà malament!

GUSTAU: Vós tampoc podeu comprendre
què és anar contra corrent
obstruir un amor tan tendre...

DIDA: Mira que en sou de pesats...

GUSTAU: A ella no li ho puc dir
car la faria plorar...
que no aguanto aquest patir
i que em voldria matar...
Doncs no hi ha esser humà
que això ho pugui resistir...
veure-la a mans d'un altre home
mentre ell canvia la ploma...
tancat com un colomí.

DIDA: Mira, Gustau...
De sempre he estat en contra
del teu amor per l'Adela,
perquè crec que no ets parella
per dona de tan alt ordre.
També sé que ets un bon noi
i que per a tu és un martiri
però t'he de demanar
que li diguis que t'oblidi.

GUSTAU: Teniu raó... ho hauré de fer...

DIDA: És el millor per a ella...
per tu no hi podem fer res.
Salvem ara que podem,
l'honor de la donzella.
Que si algú s'assabentés
que de nits et ve a veure
la venjança del marquès
fóra de veure i no creure.

GUSTAU: Bé, d'acord...així ho faré

ans m'heu de prometre una cosa.

DIDA: Sia!

GUSTAU: Que em portareu una daga,
ben afilada i brunyida,
per a llevar-me la vida
que pugui quedar-me encara.

DIDA: Home, Gustau...

**(en aquest moment irromp a l'escena Alaric. Ve ferit i duu a una mà un farcell allargassat.
Amb l'altre mà es subjecta el costat visiblement tacat de sang)**

ALARIC: Teniu... Amagueu això...

GUSTAU: Pare, què feu aquí?

DIDA: Déu meu! Estàs ferit!

ALARIC: Ara no ho puc explicar
puix em sento defallir...

(Alaric li dóna el farcell a l'Ama i inicia el mutis)

GUSTAU: Pare! Pare!

(Girant-se cap a Gustau)

ALARIC: Com vols que em pari?

Si em persegueix!

(Fa mutis trontollant)

GUSTAU: Cridava al pare...
i no ho ha entès!

DIDA: Què deu ser això?

(Va a desembolicar el farcell, però es detura tot sentint sorolls per on ha entrat Alaric)

Amaga-ho, ara!

Sento soroll!

(Gustau agafa el paquet i com pot l'amaga dins la gàbia. Al moment entra el capità, molt irat i amb l'espasa a la mà).

CAPITÀ: On és el lladre! L'escura-bosses
que gosa entrar a la meva estança!
Digueu-me ràpid, de qui es tracta?
que necessito matar-lo a coces!

DIDA: **(amb molta valentia i dignitat)**

Baixeu l'espasa! I comporteu-vos.

Sóc una dama i no està bé
que m'amenaci i m'escripassi
i m'intimidi un foraster!

CAPITÀ: **(molt amenaçador)**

Vatua l'olla!

No sé pas què em detura!

Però aquí ha entrat un home!

GUSTAU: A vós se us afigura
que l'heu vist entrar...
Nosaltres fa estona
que estem a la sala
passant la vetllada
tot fent-la petar...
I la veritat, no hem vist cap home
ni cap altra cosa que pugueu buscar.
Oi, Dida?

DIDA: I tant!

CAPITÀ: No crec ni un borrall!
Això son falòrnies!
I ja pots dar gràcies
que no et faci mal.

GUSTAU: Vós sou molt valent
brandant vostres armes
davant de les barbes
d'un home indefens.
No seria igual
tenir-vos davant
sense estar tancat
com un animal!

(Cantant)

CAPITÀ: **Mireu-la ma espasa,
tacada de sang,
sang fresca del lladre
que m'ha estat robant.
Digueu-me, de pressa,
si l'heu vist passar!**

GUSTAU: **Sou un assassí
que em fa vomitar
i encara que estigui
aquí, engabiat,
aquesta vegada
no penso cantar!**

DIDA: **Molt be! Això és parlar!**

CAPITÀ: **No puc perdre el temps, parlant amb la xusma,
car ara tinc pressa i no em puc deturar.
Però demà amb més calma, jutjarem l'assumpte
i us dono paraula de què us pesarà!**

(Parlant)

GUSTAU: Canalla!

DIDA: Vil!

CAPITÀ: Calla!

(molt cínic)

No cal que em preocupi
aquesta nit
car l'home que busco
està malferit...
demà serà fàcil
poder-lo enxampar...
així doncs... us deixo
i me'n torno al llit.
Fins demà!

(inicia el mutis amb cruel somriure)

GUSTAU: Malparit!

CAPITÀ: **(natural)**

Bona nit!

(surt)

GUSTAU: Mon pare ferit
i jo aquí tancat!
Déu meu, quin neguit.
Què més pot passar?

DIDA: Ai!... Pobre Alaric!

GUSTAU: Senyora, per Déu! Correu a ajudar-lo!
Tingueu cura d'ell
i si no està molt greu
doneu-li el farcell.

(va per donar-li el farcell a l'Ama però abans el desfà per veure què hi troba)

Abans un moment... veiem...
mirem per quina cosa,
arrisca la vida el pare.
Dues fletxes...què n'és d'estrany...

DIDA: No em donis més la tabarra!

(com pot li pren el paquet)

No veus que és pot dessagnar!
L'he de curar i evitar
que demà caigui al parany
del maleït capità.

GUSTAU: Cuideu-me'l bé, ma senyora
que Déu us beneirà!

DIDA: **(iniciant el mutis i apart)**

No sé qui em mana ficar-m'hi
allà on no m'hi han demanat...
...potser el record del idil·li...
potser l'odi als forasters...
en fi, que no hi puc fer més
que anar a portar-li auxili.
El cas és que al veure'l ferit
he sentit un dolor al pit
que no sé ben bé que ha estat
si l'enyor d'un temps passat
de joventesa oblidada
o potser que és la cotilla
que la duc massa ajustada.

(mutis de l'Ama. Gustau s'arrauleix dins de la gàbia, agafa el llaüt i melangiosament comença a cantar la cançó del començament del quadre. Altre cop sonen llunyanes les campanes de l'abadia i lentament és fa fosc).

FINAL DEL SEGON ACTE

ACTE TERCER (PRIMER QUADRE)

La mateixa sala del castell. Ja és de dia. Gustau, sempre a la gàbia, dorm.

A poc entra un soldat, s'acosta a la gàbia i amb la llança el colpeja per despertar-lo)

SOLDAT: Ep! desperta dormilega!

Ja ni ha prou de dormir!

GUSTAU: Eh? Ah! Ets tu, sentinella?

SOLDAT: Au! Que ja vénen cap aquí.

Afanya't!

GUSTAU: **(Badallant i fent estiraments)**

Si gairebé no he pogut dormir...

SOLDAT: Clar! Aquesta nit hi ha hagut sarau.

GUSTAU: Què en saps tu?

SOLDAT: Mira Gustau...

Jo et conec de fa molt anys,
tu potser que no em recordes
però som del mateix poble
i em jugat sovint d'infants.

GUSTAU: Ara que ho dius...

recordo la teva cara...

No era ferrer ton pare?

SOLDAT: Mon pare era pagès.

Però bé, no hi fa pas res.

Ahir jo feia la ronda
i potser serien les tres,
quan entrar, vaig veure una ombra
a les cambres del marquès,
Xino xano i poc a poc,
cap allà jo vaig anar
sense pressa, perquè és clar,
a la maleïda alcova
a més de dormir el marquès
també hi dorm el capità.

GUSTAU: Tu també li tens mania?

SOLDAT: Més que mania, tinc por,
més por que a una pedregada
perquè més d'una vegada
aquest pòtol m'ha tustat.
Més com et deia, arribant
a la porta de la cambra

vaig sentir, ans d'abocar-me,
que a dins s'hi movia fressa.
Vaig parar-me a escoltar
i quan vaig decidir-me a entrar
ton pare sortí corrents
i guaita si duia pressa
que del cop que em va donar
em va fer caure rodó...
en veure'l córrer tan ràpid
llavors me'n vaig adonar
del perquè del passadís...
també en diuen corredor.

GUSTAU: Llavors ja anava ferit?

SOLDAT: M'imagino jo que sí
més no ho sé ben bé del cert
doncs quasi perdo el sentit.
¡Si tenia el cap obert!

GUSTAU: Si que em sap greu...

SOLDAT: **(traient-se el casc i ensenyant-li a en Gustau que duu el cap embolicat).**

Tant se val. No passis pena
Ja m'he posat una bena...

GUSTAU: I després què va passar?

SOLDAT: Que quan m'anava a aixecar,
surt de sobte el capità,
renegant com una fera
i altre cop vaig anar per terra...
Aquell bèstia em rematà!

GUSTAU: Espero, del teu bon sentit
que guardaràs en secret
allò que vas veure ahir nit.

SOLDAT: Confia en mi!
Com ja t'he dit fa una estona
el capità és molt roí
i ton pare és molt bon home.
El que m'estranya és què hi feia?
Què hi buscava allí anit?

GUSTAU: Això si que t'ho puc dir...
buscava una fletxa

SOLDAT: Una fletxa..?
Començo a veure-ho clar...

GUSTAU: Tan important és això?

SOLDAT: No sé, no sé... deixa'm-ho rumiar...
 Compte, que vénen!
(El soldat s'allunya de la gàbia i ràpidament és posa a un costat de l'arcada del fons en actitud de fer la guàrdia. Al punt entra el comte seguit per la comtessa, Adela, l'Ama i les baronesses Blanca i Flor. El comte que està molt empipat, duu a la mà un pergamí.)

COMTESSA: Ai, ai...Jo no ho entenc...
 Vols dir-me què ha passat?

COMTE: **(asseient-se amb molta cura)**
 Doncs que tot se'n ha anat en orris!
 Això és el que ha passat!

COMTESSA: Però, per què se n'ha anat?

COMTE: Perquè jo els he fotut fora!
(Adela quasi no pot contenir un crit d'alegria)
 I tu filleta no ploris...

COMTESSA: I ara, però si no plora!

COMTE: Maleïda sia l'hora
 que vaig conèixer el marquès...

COMTESSA: Però, a què ve, tot això?

COMTE: **(donant-li el pergamí a la comtessa que s'asseu)**
 Té, llegeix...
 i ho entendràs molt millor!
(la marquesa intenta llegir amb moltes dificultats. Adela s'acosta a sa mare per llegir també. Blanca i Flor s'ho miren expectants. Mentre l'Ama s'acosta discretament a Gustau).

DIDA: Ton pare està bé...

GUSTAU: Gràcies a Déu!

DIDA: La ferida no era greu
 més va perdre molta sang
 i un cop el vaig curar
 sembla ser què, pel que és veu
 la febre el fèu delirar...

GUSTAU: És que deu estar molt dèbil...

DIDA: Més que dèbil està hàbil
 doncs de cop se'm va abraçar
 i explicar-te em fa vergonya
 on em ficava les mans.
(la Dida es separa prudentment de la gàbia)

COMTESSA: **(pel pergamí)**
 Si el que diu aquí és veritat,
 aquest home és un barrut.

COMTE: És ben cert. Ho he comprovat.

Per això sento calfreds
de pensar què hagués passat
si li entrego mon escut.

(molt excitat es posa dempeus)

Barrejar en el meu llinatge
la vilesa i la mentida
ans d'això...perdre la vida
que consentir aquest ultratge!

(s'asseu sense miraments i el dolor de la famosa ferida el fa remoure al scient).

COMTESSA: Calma't Alfons... si us plau...

COMTE: Com vols calmar els meus instints
si em sento tant humiliat
a més de ferit per fora,
ara estic ferit per dins...

ADELA: Qui us va portar la missiva?
Què us ho va fer sospitar?

COMTE: No vull parlar més del tema...
ans deixem-ho per demà.
Ara el que vull és distreure'm
i l'ocell sentir cantar.

GUSTAU: Ja hi som!

COMTESSA: Vols dir que ara és el moment?

COMTE: Ho és perquè ho mano jo!
Jo sóc un home avançat
amant de la innovació
i tinc el pressentiment
que en un temps no molt llunyà
serà costum, al saló,
tenir sobre un parament,
com una mena de gàbia
per a distreure la gent
que així doncs, bocabadada,
oblidarà els patiments.

COMTESSA: Doncs molt bé. Que canti...
alguna cosa plaent.

SOLDAT: **(atansant-se a Gustau)**

Ja ho has sentit, Gustau
fes sonar el teu llaüt
i que comenci el sarau...

GUSTAU: **(apart)**
Cantaré i molt content

la cançó més delicada
puix sembla que ma estimada
ha perdut el pretendent.
Déu del cel, quina alegria
no sé pas el què ha passat
però em sembla que aquest dia
comença ma llibertat.

(Gustau fa sonar el llaüt i comença a cantar, o recitar, una cançó, naturalment d'aire medieval, de la que solament té importància el principi i el final doncs aviat passarà a segon terme, per no tapar la conversa que es produirà durant la interpretació)

A continuació i per tots vostès
tinc l'honor d'interpretar
un poema clàssic, joglaresc
que en Llop Ximenis de Luèsia,
preat magnat aragonès,
composà una nit molt fosca
per lloar, encara més
la conquesta de Mallorca...

BLANCA: Shhh... Adela... vine...

(Adela va cap a les seves cosines que fan un grupet a un costat de l'escenari)

FLOR: Què ha passat Adela, explica't.

BLANCA: No ens facis gruar, cosina!

ADELA: Pel que sembla, el marquès
no és un home de fiar
doncs sos castells i ses terres
fa molts anys les va usurpar.
Va conquerir una marquesa
i amb ella es va esposar
i com qui no vol la cosa
de manera sospitosa...
als pocs dies va enviudar.

BLANCA: Vols dir que ell la va matar?

ADELA: Si no ell son capità.

FLOR: Potser fóra un accident...

ADELA: Això és el que ell va explicar.
Però encara hi ha altra cosa
molt pitjor...

BLANCA: Què dius ara?

ADELA: Que el senyor... ja té altra esposa.

FLOR: Ai, la mare!

BLANCA: Quin pendó!

FLOR: I on la té? si és pot saber...
ADELA: A un castell del Rosselló.
BLANCA: I com s'ha sabut tot això?
ADELA: Un correu del duc de Ribes
va arribar al castell fa uns dies,
i mon pare va explicar-li
el meu proper casament
quan aquell home sabé
qui era el meu pretendent
va confessar-li a mon pare
tot això que ara sabem.
Mon pare no s'ho va creure
però per estar segur
va enviar a buscar la prova
que és el missatge del duc.

BLANCA: No m'estranya gens que el comte
del castell els hagi tret.

FLOR: Malgrat tot aquest assumpte
a mi em queia bé el marquès...

BLANCA: A tu el que et passa, bufona,
és que no t'importa res
per tal de tenir a un home.

FLOR: Mira qui parla!

BLANCA: Què vols dir? Jo puc triar!

FLOR: Com jo t'arrenqui la ploma
ja cap home et mirarà!

(la picabaralla a anat pujant de to i el comte, molest, els crida l'atenció).

COMTE: Que callin les dames
que no sento res!
que aquest espectacle

(assenyalant la gàbia)

ja és força molest
veure'l entre ratlles.

(les dames desfan el grupet i tornen al seus llocs d'abans)

GUSTAU: **(acabant la seva troba)**

Exclamà-nos e dix-nos:
-Senyor, venc de les caves,
mané a dos escuders
que en la vila entrassen;
e són-hi entrats e veïen
molts morts per les places;

**e de la cinquena a la setena torre
negun sarraí no vetllava;
e d'armar la host
consellà'ns que manàssem;
que la vila presa era,
car ningú no la defensava.**

COMTE: Maco! Si senyor!
M'ha agradat!

COMTESSA: I ho canta amb tant sentiment...
que gairebé em fa plorar.

DIDA: **(apart)**
És cert que no afina
però fa uns galls tant bells
que és lògic que et posi
la pell de gallina...

(per un lateral entra Alaric.

**(Duu un braç immobilitzat, camina amb dificultat i a la mà lliure duu el farcell de la nit
passada)**

ALARIC: Meu senyor, escolteu-me... per caritat...

GUSTAU: Pare! Què féu aquí?

DIDA: Alaric! Què fas llevat?

COMTESSA: Aquest home està ferit!

COMTE: Calli tothom!
Que vol parlar amb mi!
Feu-lo asseure...
que malgrat que és un criat
no el puc rebre...
de peu dret en eix estat.

(l'Ama i el soldat agafant a Alaric que trontolla i l'asseuen a una cadira)

Parla. T'escolto...
Per què estàs tan demacrat?

ALARIC: Mireu senyor... Aquí us porto
la prova de que mon fill
és innocent del vil crim
pel que se l'ha castigat...

COMTE: Què estàs dient?

ALARIC: Teniu, senyor...

(li entrega el farcell al soldat)

COMTE: Ràpid! Obre això
queestic impacient...

(el soldat ho fa i mostra les fletxes al comte)

Què volen dir aquestes fletxes?

ALARIC: Les vaig prendre ahir, senyor
del carcaix del capità.
Si les compareu aquestes
amb la que se us va clavar
veureu que són iguals.

COMTESSA: Vol dir això que el capità
va ser qui et va ferir?

COMTE: Pel que sembla... si.

GUSTAU: Jo sempre vaig negar el crim.

ADELA: Recordeu que el capità
fou qui més el va acusar.

DIDA: Ara comprenc jo la dèria
de voler-lo fer penjar.

COMTE: **(al soldat)**

Tu hi eres a la cacera
és possible que fos ell?

SOLDAT: Ell estava al meu darrera
però molt més a la esquerra...
Si senyor, podria ser.

COMTE: Porteu-me la sageta que em va ferir!

DIDA: Que ningú no hi vagi que la tinc aquí!

(treu la fletxa que duia amagada entremig de la roba)

COMTE: Aquesta és la fletxa?

DIDA: Aquesta mateixa!
Me la donà el metge
que us va guarir.

COMTESSA: Llavors no hi ha dubte...

COMTE: **(per Gustau)**

Traieu-lo d'aquí!

(el soldat després de quadrar-se marcialment surt pel fons)

ADELA: Gràcies, Déu meu!

ALARIC: **(aixecant-se com pot i caient de genollons davant dels comtes)**

Gràcies, gràcies meu senyors...

COMTE: Altre cop? Quina mania!

Lleva't, home que algun dia
et faràs mal als ronyons...

**(entra corrents el soldat amb una grossa clau de ferro a les mans que pel que és veu estava
penjada molt a prop. Creua la sala i comença a obrir la gàbia. Entretant la Dida ha anat
cap a Alaric i l'ajuda a aixecar-se)**

DIDA: Au! Aixeca't Alaric

i entorna't-en al llit
que estàs bla i defallit
feble, fluix i exhaurit.

ADELA: I ara! Pobre home...

(Gustau que ja ha sortit de la gàbia corre cap al seu pare i l'abraça)

GUSTAU: Gràcies pare... m'heu salvat!

(l'abraçada és tant forta que fa treure la llengua al pobre Alaric)

DIDA: Ves amb compte!

Què el vols escanyar?

BLANCA: Quina escena més formosa

Estic a punt de plorar...

FLOR: **(apart)**

Mireu que és bleada la mossosa...

no para de gemegar!

COMTE: **(que s'ho ha estat mirant tot amb benevolència)**

Porteu al ferit al seu cambró.

COMTESSA: Qui ha estat, que l'ha ferit?

DIDA: A estat el mateix traïdor

que va ferir al vostre marit.

COMTE: El capità del marquès?

DIDA: Ell mateix!

COMTE: Maleït sia aquell dia que petjaren el castell!

Bé, aneu a cercar el meu metge

i que guareixi al malalt

que si a son fill he fet mal

per l'assumpte de la fletxa

no sia dit que aquest comte

no és un comte com cal...

(el soldat i l'Ama agafen Alaric i inicien el mutis pel mateix lloc per on havia entrat.

Alaric, malgrat el seu estat s'agafa fort a l'Ama)

DIDA: **(apart)**

Si ara que no té forces

engrapa d'eixa manera

aquest home en plena forma

ha d'ésser tota una fera...

(mutis dels tres)

ADELA: **(anant cap a Gustau)**

Gustau, Gustau com estàs?

GUSTAU: Ja ho pots veure...

emocionat!

COMTESSA: (al comte)

Vaja sort de pretendent
que li vas buscar a la nena...

COMTE: Jo què sé pobre de mi...
jo ho vaig fer pensant en ella.

COMTESSA: Doncs parlant-te francament
et diré que no em fa pena
que s'esguerri el casament
i encara ha estat una sort
doncs el marquès es un bord
son capità un escurçó
i la marquesa, sa mare,
una meuca de saló.

COMTE: Dona... tant com això.

COMTESSA: Ja vaig notar com et fitava...
et penses que tinc pa a l'ull?

COMTE: A mi...?

COMTESSA: Si. No et facis l'orni...
i també la miraves tu.

COMTE: Jo...?

(el comte estossega tot dissimulant i s'adona com es miren Adela i Gustau. S'acosta als
joves)

Adela! Tu, amb les teves cosines!
No hi teniu res a fer aquí...
Aneu a buscar la padrina
i us retireu a cosir.

ADELA: (mirant tendrament a Gustau i anant després on són les baronesses)

Si pare, el que vos maneu...

(les tres noies fan mutis pel fons)

COMTE: (apart)

Quina mena de manera
de mirar que té la nena...
si no fos que sé que ella
és la més pura donzella...

(a Gustau)

Bé, Gustau. Ara ja està tot clar
Ton pare amb gran valentia
i arriscant la seva vida, t'ha salvat.
Demana'm alguna cosa
que jo la concediré
puix no vull que em tinguis ràbia

i que oblidis quant abans
l'episodi de la gàbia.

GUSTAU: El que jo us demanaria
és el més valuós per mi
més jo sé que vós, senyor,
no m'ho voldreu concedir...

(en aquest moment se sent un gran brogit a l'exterior. El rebombori ve del pati d'armes on se senten crits i soroll d'espases en lluita)

COMTE: Què significa aquest fragor?

COMTESSA: Què és això, Alfons?

COMTE: Com vols que ho sàpiga jo!

(ara se senten clarament crits d'Adela)

ADELA: **(des de fora)**

No! No! Pietat! Deixeu-me!

Pare! Pare!

COMTESSA: És la nena!

GUSTAU: És l'Adela!

(Gustau corre cap a l'arcada del fons en el moment que entra el soldat. Topen tots dos i el soldat cau a terra. Gustau és refà del cop i surt)

SOLDAT: **(apart)**

Aquesta maleïda família
no sé que té contra mi?
quan no m'atropella el pare
el que m'estova és el fill...

COMTE: Què està passant allà fora?

SOLDAT 2: Els maleïts sarraïns
que de sobte han atacat.
Ens han conquerit la torre
però la guàrdia els ha aturat
abans que entressin aquí.

(entra Gustau desesperat i amb una espasa a la mà)

GUSTAU: Comte! Els sarraïns s'han endut la vostra filla!

COMTE: Què??? Maleït sia!!!

COMTESSA: Adela!!! Filleta meva! No!!!

COMTE: Ràpid! La meva espasa!
Juro que aquesta ignomínia
aniré a venjar-la jo!

(per un lateral entra corrents la Dida, just per atendre la comtessa que és a punt de desmaiar-se)

DIDA: Senyora... la vostra filla!

COMTESSA: Salva-la! Salva-la! Alfons!

COMTE: Que amb honor jo he fet la guerra
qualsevol ho corrobora,
i al moro he fet caure a terra
i s'ha fet un tip de córrer
mirant a dreta i esquerra.
Per fugir del meu fuet,
per fugir del meu estoc
que la ma espasa és de Calpe
i mon fuet és d'Olot.

GUSTAU: Deixeu-me combatre amb vós
per salvar la vostre filla!

COMTE: Què saps d'armes trobador?
Això és cosa de família!

GUSTAU: Ans estàveu disposat
a concedir-me un favor,
doncs això és el que demano:
Doneu-me homes armats
que no coneguïn la por
i juro tornar amb l'Adela
o morir com un senyor!
Vós encara esteu ferit
pel maleït capità...
i la ferida és a un lloc
que no us permet cavalcar.
Deixeu-me el vostre corser
i el pendó del vostre pare
que jo trenaré la cara
als moros que agafaré!

COMTE: Sia! No puc fer-hi més!

(al soldat)

Cal sortir a la descoberta!
Prepareu la guarnició!
Tots els homes a les armes!
Cal venjar la humiliació!

(a Gustau)

I pel que a tu fa...
Dóna'm la teva espasa!
Agenolla't!

**(Gustau ho fa, amb una mica de por, i el comte solemnement li posa l'espasa a les
espatlles).**

Jo et nomeno capità!

Alça't i corre al combat
i demostra que ets valent
com ton pare ha demostrat!

GUSTAU: Així Sia! A l'atac!

(Gustau surt corrents i amb l'atabalament del moment, s'enduu per endavant al soldat que cau per terra, segurament amb resignació, mentre és fa fosc molt ràpid).

TERCER ACTE (SEGON QUADRE)

En encendre's els llums, a la mateixa sala de sempre no hi ha ningú. Al cap d'un moment entren Flor i un frare encaputxat al que en cap moment se li veurà el rostre.

FLOR: No havies d'haver vingut!
Has estat un imprudent.
Si et troba aquí algú
la meva reputació
corra un perill evident.
He fet el que vas demanar
i t'he obert la porta falsa
no em facis passar més ànsia
i amaga't a una altre estança.
Estimat... em deleixo
per poder-te abraçar...

(el frare s'atansa cap a Flor)

Ara no! que pateixo,
que podrien entrar!
Ara no és pas el moment...
i ho sento de debò
però cal ser més prudent,
ja tindrem temps per a això...

(entra de sobte, molt decidida, Blanca que en veure la seva germana amb un estrany no sap què fer)

BLANCA: Oh!.. Flor!... ets aquí!

FLOR: **(molesta per la interrupció)**

Ja veus que sí!

(al frare)

I tu. Vine amb mi!

(el frare resta un moment indecís. Va per treure's la caputxa però Flor el detura agafant-li el braç)

Quiet! Encara no!

Passa a dins i espera't!

(el frare surt amb un rampell de ràbia)

BLANCA: **(amb temença)**

Flor. Qui és aquest home?

FLOR: **(molt irada)**

A tu què se te'n dóna?

BLANCA: **(dolguda)**

Dona, no em parlis així...

car és normal que et preguntí
veient-te amb una persona
que qui és i que hi fa aquí.

FLOR: Ja ho has vist...

És... és un frare que ha vingut
a confortar als nostres oncles...

BLANCA: Oh, germana... com he dubtat de tu?
Em podràs perdonar?

FLOR: Deixa-ho córrer...

BLANCA: La veritat és que els comtes
estan força apesaratats
no parant de dar-l'hi voltes
a tot això que ha passat.
I és que sa filla estimada,
la nostre petita Adela,
no saben on pot estar.

FLOR: La contesta a això és molt clara
és al castell musulmà.

BLANCA: Quin horror! Pobreta Adela!
Vaig a buscar la comtessa
a dir-li que és doni pressa
i parli amb el capellà.

FLOR: **(barrant-li el pas)**
Ara no... no és el moment...

BLANCA: Per què no?
els consells d'aquest sant home
segur que li faran bé.

FLOR: No pot ser! Blanca, no pot ser...

BLANCA: Ai, Flor...
que tu m'amagues quelcom...

FLOR: Jo...?

BLANCA: Si, tu!...
Per favor, explica-m'ho!

FLOR: No hi ha res per explicar.

BLANCA: Doncs aleshores no em privis
que als comtes vagi a buscar.

FLOR: Veuràs, germana...
Aquest home que he amagat
no és pas un frare...

BLANCA: **(escandalitzada)**
Ai, la mare!

FLOR: Aquest home és mon amant.

BLANCA: Flor!!

FLOR: Què passa?

Què tan sols pot ser l'Adela
la que porti homes a casa?

BLANCA: Però això no és assenyat!

Com pot una damisel·la,
a qui tan bé han educat,
tenir, com una bagassa,
un home a casa amagat?

FLOR: Mira, Blanca...

(molt afalagadora)

Potser alguna vegada
no m'he portat massa bé...
no he estat pas la germana
que tu volies... ho sé.
Però... per l'amor que em tens
ara t'he de suplicar
que em guardis aquest secret.

BLANCA: **(commoguda)**

Tan important és per a tu?

FLOR: Molt! I no ha de saber ningú,
fins que arribi el seu moment
qui m'estima i a qui estimo
qui serà el meu pretendent.

BLANCA: **(acceptant de bon grat ésser còmplice)**

D'acord, d'acord, germaneta
a ningú li he d'explicar
Ja sap que sóc molt discreta
jo sé escoltar... i sé callar

FLOR: Gràcies Blanca...
no te'n penediràs!

BLANCA: Així ho espero!

(entra la Dida)

DIDA: Baronesses...
hauríeu de estar a la cambra
tal com jo havia manat
car no és hora de bullanga.

BLANCA: Si no en fem pas de soroll.
Ja ens anàvem a retirar
a la nostra habitació.

Així doncs, fins demà...

anem, Flor?

(Flor dubta, mirant furtivament cap a la porta on s'ha amagat el frare)

Flor!

(per fi és decideix, a contra cor, i totes dues fan mutís)

DIDA: Ai, Senyor... aquesta casa

sense l'Adela...

no és el que era...

(s'eixuga una llàgrima i sospira. Entra la comtessa)

COMTESSA: Què et passa? Plores?

DIDA: No em queden llàgrimes, senyora...

COMTESSA: A mi tampoc!

(s'abracen plorant. Entra el comte)

COMTE: Ja hi som! Què he manat jo?

No vull gemecs ni drames ni plors!

Car la tragèdia i aquesta pena,

la condició, que ens ve de mena,

ens exigeix... tenir valor!

COMTESSA: Alfons!!... La nena!!...

(el comte s'ensorra i s'abraça, plorant, a les dones. Al cap d'un moment, entra el soldat)

SOLDAT: Senyor!

COMTE: **(separant-se de les dones i dissimulant el moment de feblesa)**

Què passa? M'has espantat!

SOLDAT: Comte, no ho podreu creure...

COMTE: Parla!

SOLDAT: Al peu del fossat, senyor,
hi ha Al-Malik i el seu seguici
i diu que vol parlar amb vós.

COMTE: Com pot ser que estigui aquí
el musulmà Al-Malik?
si hauria d'estar, amb desfici,
defensant-se de l'atac
d'en Gustau i el seu equip...

COMTESSA: El maleït sarraí
que s'ha emportat a ma filla!

DIDA: Com té valor de venir
a casa de la pubilla?

(Cantant)

COMTE: **Porteu-me ma espasa invicta
i la millor de les dagues,
i mon casc d'acer i or**

**abonyegat a mil batalles,
ma cuirassa i mon plastró
i la ma cota de malles
que he d'aturar aquesta ràtzia
com la detura un senyor...
puix que em farà certa gràcia
tot destrossant l'enemic
demostrar al poble infidel
com se li arruga Al-Malik.**

(parlant)

DIDA: Recordeu, comte que vós,
encara esteu malferit...

COMTESSA: Deixa-ho estar, Alfons!
tu no estàs en condicions.
A més, segur que el vestit
de les grans ocasions
ara et deu quedar petit.
I és que t'has engreixat massa
des que no fas batalles...
i seria un gran “desdoro”,
que en quedant-te estretes,
et facis davant del moro
una carrera a les malles.

COMTE: Deixa't estar de punyetes!

SOLDAT: Si em permeteu de parlar...
jo penso que Al-Malik,
no ha vingut pas per lluitar,
car ha demanat permís
per entrar a parlamentar.

COMTE: Doncs la cosa no canvia!
Com podré parlar amb el gos
que mon honor humilia?

COMTESSA: Fem-lo entrar i veiem que vol
puix tractant-se de la nena
no s'hi val muntar una escena.
Però això sí... que entri tot sol.

(al comte)

I tu calma't i assegega't
que jo a tu, Alfons, et conec...
mantinguem tots la sang freda!
Mira't-ho d'eixa manera...

doncs no podem fer-hi més.

COMTE: Ja m'ho miro com tu dius...
però no hi puc veure res.
La nineta dels meus ulls
aquest sarraí, s'ha endut...
i per tant m'ha deixat cec!

SOLDAT: Així doncs... què fem, senyor?

COMTE: Va molt armat?

SOLDAT: No!

COMTE: Dius que vol parlamentar?

SOLDAT: Sí!

COMTE: Baixeu el pont llevadís
i digueu que pot passar.

(el soldat fa mutis)

COMTESSA: I ara Alfons, tingues seny...

Estem a les seves mans.

Si volem salvar l'Adela

ens caldrà ser molt prudents.

COMTE: No sé què em passa, però noia,
estic força atabalat...
que jo recordi, eixes coses,
no ens passaven mai abans...
Els enganys d'aquell marquès
l'espifiada del judici...
i per acabar-ho d'adobar
enviar a qui estava pres
amb el meu millor seguici
a escometre al musulmà...

COMTESSA: No et quedava altre remei...

COMTE: Ja ho sé, ja ho sé...
ara, deixeu-me sol
car vull parlar, d'home a home
amb qui em llàntia l'honor.

COMTESSA: Tingues prudència, Alfons...

COMTE: Tindrè seny i escoltaré
què es proposa Al-Malik
i si s'escau li donaré
tot l'or que pugui tenir...
però també li faré veure
que després d'aquesta ofensa
seré el seu pitjor enemic.

I ara, sortiu d'aquí!

(Les dones marxen i el comte és prepara per rebre al musulmà. Intenta trobar la posició més digna. Es posa bé la roba, intenta diferents posicions per la sala i per fi decideix, amb molta cura, asseure's a la butaca. Al cap d'un moment de fer-ho, pel seu darrera i sense que se n'adoni, apareix el frare, sempre amb la cara coberta, amb una daga a la mà i amb clara intenció d'apunyalar-lo.)

Abans que pugui fer-ho, entra el soldat. El frare, des de darrera del comte dissimula, amagant la daga, i beneint l'escena fa mutis)

SOLDAT: Comte! Oh!

(En veure al capellà que surt, el soldat fa la senyal de creu i abaixa el cap respectuosament)

COMTE: **(apart)**

Renoi, és veu que l'he encertat el posat!

SOLDAT: Aquí està, Al Malik, senyor.

COMTE: Molt bé, fes-lo passar!

I tu, ves-te'n que no vull ser molestat.

(el soldat fa mutis)

AL-MALIK: **(Al-Malik, que parlat amb accent valencià entra, seguit per una colla d'odalisques que en el seu moment ballaran.)**

Comte Alfons...

(saludant a l'estil àrab)

Salam malekum...

COMTE: Al-Malik... què vols?

AL-MALIK: Jo volia parlar amb vós...

COMTE: Sóc jo qui vol parlar amb tu!

AL-MALIK: Escolteu-me a mi abans!

COMTE: Sia!

(apart)

Bé sap Déu que transigeixo
perquè em té a les seves mans.

AL-MALIK: La negra nit de la tristor
dins de mon cor se m'ha ficat
doncs fa molt anys que tu i jo
hem estat veïns de pau.

COMTE: No he estat jo qui l'ha trencada!

AL-MALIK: Deixa'm continuar
que no he acabat encara!

COMTE: **(apart ràbios)**

Déu meu, quin patiment,
aguantar aquest insolent!

AL-MALIK: No voldria ser violent

però m'hauràs de explicar...
per què amb el sol ixent
l'alcàsser m'heu assetjat.

COMTE: **(apart)**

Aquest moro està grillat!

(a Al-Malik)

Com pots venir-me amb la pena
i posar-te al meu davant,
perquè... o estàs sonat de mena...
o quelcom estàs tramant.

(cantant mentre les odalisques ballen)

AL-MALIK: **Per Alà, comte! Què sento!**

Tu insultant-me en a mi!

COMTE: **Naturalment que t'insulto**

Per Alà, ara i aquí!

AL-MALIK: **No he vingut perquè se'm falti**

ans he vingut a aclarir

perquè el cristià ha atacat

les terres del sarraí.

COMTE: **Vós sense contemplacions**

m'heu raptat a la pubilla!

I quan em toquen la filla

m'estan tocant els... honors

(parlant)

AL-MALIK: Que jo he raptat la cristiana?

COMTE: Vós i els vostres bergants!

 Però no vull discutir més,

 enllestim-ho quant abans!

 Quant voleu pel seu rescat?

AL-MALIK: Per Alà, que no us entenc!

COMTE: Per Crist, que en sou de pesat!

 Prefereixo la ruïna,

 pagant per sa llibertat

 que veure-la de messalina

 ballant al vostre serrall.

(cantant)

AL-MALIK: **No sé de què esteu parlant...**

Jo no tinc la vostra filla,

ni necessito pubilla,

perquè balli al meu costat.

Les tinc a grapats les dones

**que el meu desig satisfan,
per què vull una cristiana?
que, potser, no sap ballar.**

COMTE: Menyspreu la meva nena?

AL-MALIK: Menysprear-la no ho pretenc
sols us dic que la xiqueta
no la tinc al meu harem.
No la tinc al meu harem! Collons!

(parlant)

COMTE: Un moment... un moment...
que aquí hi ha alguna cosa
que jo no acabo d'entendre...
Així doncs m'esteu dient
que no foren vostres homes
que atacaren el castell?

AL-MALIK: Veig que per fi ho heu entès...

COMTE: Aleshores...

AL-MALIK: Aleshores?

COMTE: Ara sí que no ho entenc...

(És deixa caure, abatut, a la butaca però s'aixeca de cop sentint-se de la ferida)

Ahh!!

AL-MALIK: **(Espantat i posant-se en guàrdia)**

Què vol dir això, ara?

COMTE: Res, res, una ferida de guerra
que m'adoleix la cama...

AL-MALIK: **(apart)**

No s'ha queixat de la cama...
més aviat del darrera.

COMTE: Així em jureu per Alà
i per el vostre Alcorà
que no ha estat la vostre gent
la que a l'Adela raptà

AL-MALIK: Us ho juro per Mahoma
i pel que calgui jurar!
Però això no arregla els fets...
i ja porto molta estona
aguantant vostres retrets.
Car sense ésser culpable
d'allò que us ofèn a vós
ha estat contra el meu poble
l'atac de la vostre host.

COMTE: És normal el desgavell,
el barbull i el guirigall
doncs van atacar el castell,
enllardant ma dignitat,
uns quants homes molts barruts
que al cap i fent de barret
uns turbants duien posats.

AL-MALIK: Això no demostra res!
més entenc la confusió...

COMTE: Crec que era raonable...

AL-MALIK: Considerant doncs, senyor
que cap sarraí ha mort
i han estat minsos els danys,
a més de què fa tants anys
que hi ha pau entre tots dos...
el millor serà oblidar-ho
i tornaré al meu serrall.

COMTE: Doncs oblidem-ho... i avall!

AL-MALIK: Envieu un missatger
i feu tornar vostre escamot.

COMTE: Està bé, Al- Malik d'acord,
ara mateix ho faré.

AL-MALIK: I us demano, per Alà
que em feu saber de seguida
qui ha estat aquest marrà
que per tapar la immundícia
ha tingut tan poc valor
que amb vestits de musulmà
ha volgut fer-nos pagar
a justos per pecadors.

COMTE: Així ho faré, Al-Malik!

AL-MALIK: Doncs... Passi-ho, senyor!

(Al-Malik i els seu seguici fa mutis)

COMTE: Déu meu... No entenc res de res
com és menja aquest misteri?
o jo estic maleït...
o m'han fet un encanteri...

(entren Gustau i el soldat que porta a punta d'espasa al marquès Arnat)

Gustau! Arnat!

ARNAT: Comte! Pagareu això molt car!

GUSTAU: Calleu, marquès!

No esteu en condicions d'amençar
i no vull sentir-vos més!

ARNAT: Ah! Plebeu!

GUSTAU: Feu el favor de callar!

COMTE: Prou! Explica't Gustau,
què ha passat?

GUSTAU: Si comte... escolteu, si us plau...
Arran de ser capità
vaig sortir del castell
amb deu dels millors soldats
i els tres millors cavallers
tots al trot nostres cavalls
cap a cercar el musulmà,
tots, excepte la meva euga,
que cavalcava al seu pas...
Tota la nit vam muntar
i ja quan el sol va eixir
allà lluny vam divisar
l'alcàsser del sarraí.

SOLDAT: **(apart)**
Quan ha tornat al castell
ja m'ha semblat que aquest noi,
després de tant cavalcar
s'havia tornat garrell...

COMTE: Silenci, renoi!

(a Gustau)

Pots continuar...

GUSTAU: Vam començar l'escomesa
per sorprendre aquells canalles...
però quina fou la sorpresa
quan de dalt de les muralles
ens van fer caure una pluja
de sagetes i pedrades...
Fins i tot oli bullent
ens van llençar aquelles feres
i un dels vostres homes deia
"Ja em begut oli", corrents.
Ens vam retirar, molt dignes,
més una mica escaldats,
per agrupar nostres forces,
mentre que els moros indignes

ens feien des dels “torreons”
ganyotes i contorsions
de mal gust i força ximples...

COMTE: Veu refusar la batalla?

GUSTAU: Ens vam retirar amb... glòria
ja sabeu que fent-ho així
una retirada a temps
també pot ser una victòria.

COMTE: Si és clar... pel sarraí!

GUSTAU: Doncs va anar molt bé que ho féssim
car ens vam ficar en un bosc
i al entrar a la foscuria,
perquè els cavalls descansessin
vam trobar, ja és bona sort,
aquest “fulano” i sa púrria.

ARNAT: Sense faltar!

COMTE: A callar!

GUSTAU: Casualment un bon soldat
un turbant els va trobar
i un dels seus homes ferits
va confessar ans de morir
que ells ens varen atacar.

COMTE: És la traïció més traïdora
que m'han pogut explicar...
Això d'atacar-me a mi
amb robes de musulmà
ni és d'homes ni és cristià!

ARNAT: Jo no en sé res d'un atac
ni de traïcions ni de robes,
jo no sé pas què ha passat
ni què han fet els meus homes.

COMTE: Això es gros!
I us rebaixa molt a vós!
Car... no saber què fa la dona
pot passar-li a algun marit
més no saber què fan tos homes...
no és digne d'un noble amb classe

ni d'un marqués eixerit.
Més ara confesseu, malvat!
On és l'Adela?

ARNAT: No ho sé!

COMTE: Mentiu!

ARNAT: Ho juro pel meu honor!

COMTE: Honor? Vós no sabeu què és això!

ARNAT: Comte, no us passeu!

COMTE: Calleu!

Us vaig treure un cop de casa...
i ara potser us trauré mort!

(sortint ràpidament del lateral, el frare agafa per darrera al comte, amenaçant-lo amb una daga)

GUSTAU: Traïció!

COMTE: Ira de Déu!

Qui sou vós?

(el frare es treu la caputxa i, naturalment, es tracta del pèrfid capità)

CAPITÀ: Sóc el que a vós amenaça!

Sóc qui us podria matar.

ARNAT: Què feu aquí, capità?

Em pensava que éreu mort....

CAPITÀ: Doncs ja veieu que no en soc.

GUSTAU: D'on sortiu?

CAPITÀ: Això és fàcil d'explicar!

Jo vaig manar als meus homes
aquest castell atacar
doncs mai se m'havia humiliat
com aquí se m'humilià

ARNAT: Si vaig ser jo el deshonrat!

CAPITÀ: Prou que me'n vaig adonar...

i en veure que vós fèieu l'ase
jo vaig tornar a aquesta casa
per violar, matar i robar!

GUSTAU: Maleït!

CAPITÀ: Quiet! Que al comte ja el vaig ferir

un cop i sense voler
però si dónes un pas

aquesta daga d'acer
ha de travessar-li el pit.

COMTE: Endavant, Gustau!

No li facis cas!

CAPITÀ: Quiet he dit!

(entren i queden espantades en veure l'escena, la comtessa, Blanca i Flor)

COMTESSA: Alfons! Oh!

CAPITÀ: Que no es mogui ningú!

COMTE: Acabem d'una vegada!

Què voleu?

CAPITÀ: Or!

FLOR: Oh!

GUSTAU: Canalla!

ARNAT: Però tot això, per què?

CAPITÀ: Està bé... ho explicaré!

Va per vós, marquès...

Qui atorga i calla

i rebutjat per les dames

marxa amb la cua entre cames

sense presentar batalla

ni és digne ni fa la talla.

Per això jo, que sóc guerrer,

a venjar-me vaig tornar...

COMTE: El que voldria saber

és com vàreu poder entrar.

CAPITÀ: Ha, ha... pregunteu-li-ho a la Flor

ella us ho explicarà...

COMTESSA: Tu?

(Flor abaixa el cap avergonyida)

CAPITÀ: Però espereu... que tot arribarà.

Per la porta del darrera

que la Flor a mi en va obrir

vaig entrar amb sis dels meus homes,

disfressats de sarraïns

més la guàrdia ens rebutjà

i a un dels meus homes ferí

i quan volia escapar

va voler el meu destí
que per allà passés l'Adela
i me la vaig endur amb mi...
i la Flor em va ajudar
doncs és va creure la pobra...
l'amor que li vaig jurar.

FLOR: Què esteu dient, capità?
Vostre amor era sincer!

CAPITÀ: No us refieu d'un guerrer,
que a la guerra tot si val.

(Flor, plorant, surt corrents)

GUSTAU: Felló! Dieu-me, on és l'Adela!

CAPITÀ: Calla i espera!
Comte, l'Adela és vostre tresor...
doncs serà just que us la lliuri
a canvi del vostre or.
Feu que omplin dues arques
i les lliguin a un cavall.
jo us dono la donzella,
em deixeu marxar... i avall!

COMTE: Sia! Juro deixar-te marxar
si la comtessa està bé.

ARNAT: Allibereu-me, capità
que jo també marxaré.

CAPITÀ: No pas amb mi, senyor marquès
que ja n'estic fins el barret
de servir-vos per no res.

MARQUES: Traïdor!

(Per darrera del capità apareix Alaric que col·loca al coll del capità una daga i a la vegada el desarma)

ALARIC: Deixeu el meu senyor, assassí!

COMTE: Ben fet, Alaric!

CAPITÀ: **(donant-se però amb sobergueria)**

Tant me fa! Aquí encara mano jo!
Mateu-me i no us diré, no,
on amago la vostre filla.

COMTESSA: Déu meu, no!

COMTE: Està bé. Guanyeu vos.
(al soldat)
Soldat!
Feu el que ens ha demanat!

SOLDAT: Bé dieu, senyor!
(entren en aquest moment Adela i Flor. Adela duu el vestit brut i estripat. El seu aspecte denota els dies de captiveri)

COMTESSA: Nena!
COMTE: Filla!
GUSTAU: Adela!
ADELA: Pares! Gustau!

CAPITÀ: **(a Flor)**
Condemnada harpia!

SOLDAT: Re culleres, quin sarau!

ADELA: **(assenyalant al capità)**
Aquest ha estat pare, l'home
que ha comés el vil ultratge
d'atacar la nostra casa
i de tancar-me a la torre.

CAPITÀ: **(molt irat)**
Maleïda siguis, Flor!

FLOR: No vull sentir-te, covard...
T'ho has guanyat per enganyar-me
i ho has fet amb males arts,
aparentant estimar-me.
Has aconseguit de mi coses,
que no és poden explicar...

BLANCA: Oh, Flor!

FLOR: **(canviant el to, a Blanca)**
Després ja t'ho explicaré...
(al capità i altre cop molt ofesa)
Com que sóc una senyora...
ara l'honor salvaré.
(treu una daga i s'abraona cap el capità per apunyalat-lo)
Mor!

COMTE: **(agafant-li la mà)**

Aquí no és mata a ningú,
si abans no ho he manat jo!
Detura, Flor, la daga
que després parlaré amb tu.
Ans jutjaré aquest traïdor...
que aquí, qui la fa... la paga!

GUSTAU: Redéu! Un altre judici, no!

COMTE: **(al soldat)**

Emporta't al malfactor
i tanca'l a la masmorra!

SOLDAT: Molt bé diu, senyor!

(surt el soldat portant presoner al capità)

COMTE: I tu, marquès... Vés-te'n, corre...
on jo no et vegi mai més!

MARQUES: **(iniciant el mutis)**

Me n'entorno al Rosselló.
On la vida és molt més bona...
Aquí al sur de Catalunya
sou... catalans de segona!
Ou revoir!

(fa mutis ràpidament)

ADELA: **(abraçant-se a sa mare)**

Mare!

COMTESSA: Filleta!

ADELA: **(abraçant-se a son pare)**

Pare!

COMTE: Pobreta!

Ja s'ha acabat el mal son...

(a Alaric que encara dèbil s'ha deixat caure sobre un tamboret)

I a tu Alaric, què et puc dir?
has salvat aquesta casa...

ALARIC: Ha estat un honor per mi...
més, comte, vull demanar-te
la mà d'Adela... pel meu fill.

COMTE: Ma filla i un ex-trinaire?

ALARIC: L'Adela i un capità!

doncs recordeu, no fa gaire,

vos mateix el veu armar.

COMTESSA: A mi em sembla raonable...
car potser no té cabals
però el coneixem, i més val
ell... que un indesitjable.

COMTE: Sia! I no em parlem més!
Veiem si vivim en pau...
Que sigui la meva filla
la que aguanti de per vida...
els romanços d'en Gustau!

Cançó final. El actors que no estan a escena aniran apareixen a criteri del director

COMTE: Veiem si vivim en pau
els habitants del castell
que aquí ja no estem per orgues
ni per jugar-nos la pell

COMTESSA: No estem per orgues
és cosa certa i cabal,
disposem un bon casori
i fem les coses com cal

**ADELA/
GUSTAU:** Disposem un bon casori
per fruit del nostre amor,
celebrem una gran festa
i convidem a tothom

**DIDA/
ALARIC:** Celebrem una gran festa
que ens retorni a temps passats
que potser ja ha arribat l'hora
de gaudir tots plegats

**ARNAT/
CAPITÀ:** Que potser ja ha arribat l'hora
de veure els nuvis casats,

**BLANCA/
FLOR/MAR:** Oblidem doncs les renyines
i tinguem la festa en pau

**AL MALIK/
SOLDAT:** i tinguem la festa en pau,

TOTS: Oblidem doncs les renyines
i tinguem la festa en pau,
si més no plantem la gorra
a la boda d'en Gustau

**Plantem la gorra
i tinguem la festa en pau
i que els aguanti l'Adela
els romanços d'en Gustau**

**I que els aguanti l'Adela
els romanços d'en Gustau.**

Els romanços d'en Gustau!

(Adela i Gustau s'abracen mentre cau el teló)